

ידיעות מעברות

ג' בתמוז תש"פ | 25 ביוני 2020 | גליון 04 כרך 84

תוכן העניינים

3	רגע לפני שמשיכים הלאה - תודה גדולה ..
4	מן המזכירות .....
6	מילות פרידה שכתבה מירב .....
7	מכתב לחברים - אורי מרגלית .....
8	דיווח מהנהלת קש"ת .....
10	פרידה מעמוס שפירא .....
15	שילוט הקיבוץ .....
16	בית מנחם כמרכז מוזיקה וחדר הנצחה .....
17	הפחתת צריכת החשמל בקיץ .....
18	שיחה עם מנולו לרגל הוצאת ספר שיריו ..
26	הראשונה - סיפור עפ"י מטי ניסימוב .....
27	חנה (חנה'לה) שחם .....
28	קורונה... גורינה! .....
29	חוברת "הקיבוץ שהיה" שכתב יונתן פלד ...
29	התרומה לפסח תש"פ .....
30	ברכות ואיחולים / עובר ושב .....
31	להב חד - מפנקסו של צ'יפו .....

דמיונות של קיץ

החל מיום ראשון הקיץ כבר כאן. רישמית!
דווקא ביום הארוך ביותר בשנה, הירח הקטן שלנו הטיל
צל חלקי על השמש במין תיאטרון צלליות קוסמי.

כאן על כדור הארץ מנסים לחזור לשגרה שפויה.
כל מיני מילים עפות באויר: "קפסולות" ... "גל שני" ...
"צונמי כלכלי" ... "מיתווה". אני נזכר במלחמת
המפרץ, גם אז ריחפו באויר מילים: "חדר אטום" ...
"נחש צפע" ... "גל שקט" ... "אזור אל"ף" ... "עריקים" ...
"קונבנציונלי". כל תקופה עם מחסן המילים שלה.

אצלנו בקפסולה הקיבוצית שלנו, בין הגלים והמילים:
"עלה השחר על הבריכה". אתה יכול לשבת על כסא
כתר פלסטיק לבן... לאחוז בידך אבטיח אדום ומתוק ...
להביט בתוך הכחול של המים... הירוק של הדשא ...
ממש להרגיש בגן עדן... ולכמה רגעים להפליג רחוק
מכאן, מהקיבוץ... מעמק חפר... ממדינת ישראל...
מהמזרח התיכון... מכדור הארץ... מחוץ למערכת
השמש. לשוט בין כוכבים בתוך קפסולה של דמיון,
לדלג בין גלי הכבידה ולשכוח מ... "קורונה" ...
"בידוד ביתי" ... "בדיקה חיובית" ... "בדיקה שלילית" ...

רק קול הטווס מרחוק יחד עם הלמות הפטישים
בגבעת המוסד, משטחים באיבחה חדה את עקומת
הדמיון שלך! הנייד שלך מצפצף. הודעה ב'קהילנט':
"הזמנות לסושי, נא להעביר לרוגן עד יום שלישי
בשעה 20:00".

קיץ מציאותי ומלא דמיון לכולנו.

עם ברקוביץ

קיבוץ מעברות אבל על מותו של

עמוס שפירא ז"ל

**ומשתתף בצערה של המשפחה:
תמר, רן, עוזי, אורלי, אורן
וכל המשפחה המורחבת**

"ידיעות מעברות" - דו שבועון
עורך: אורי בן-שואל
חברי המערכת: ענבל נקש, ערן שבתאי
עיצוב גרפי: שמעון ברקוביץ
צילומי השער הקדמי האחורי: גליה פלד
כתובתנו: iton.maabarot@gmail.com

רגע לפני שמיכים האלה תודה גדולה

בסוף מאי, כמעט בחשאי, התרחשה העברת מקל משמעותית בעמדת המזכיר/ה בקיבוץ שלנו, ממירב אל אבינועם ואורי. אז לצד הברכות ואיחולי ההצלחה למזכירים החדשים, ורגע לפני שכולנו שועטים קדימה לאתגר הבא, רצינו לעצור לרגע, להוקיר ולהכיר תודה לאישה המיוחדת שהובילה את הקיבוץ שלנו במשך לא מעט שנים.

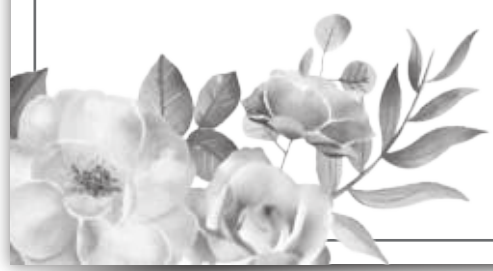
זה לא סוד שתפקיד מזכיר/ה בקיבוץ שלנו (וכנראה שגם בקיבוצים אחרים) נתפס בעיני רבים כסוג של מזוכיזם, בואך נטיות אובדניות. כך היה גם כשמירב נכנסה לתפקיד המאתגר הזה. בתחילת דרכה מירב הייתה כמעט 'אנונימית' במימד הציבורי, ובכל זאת, היא בחרה לקחת את התפקיד, ואף להמשיך בו לבדה, באומץ רב. רמז ראשון לדרכה הייחודית של מירב ניתן היה למצוא בטקסטים הרהוטים שלה באירועים ובצמתים משמעותיים - טקסטים מעוררי מחשבה, אינטימיים, שזורים בקטעי שירה והגות, ומלאי שאר רוח.

עם הזמן, ניתן היה לראות איך מירב צומחת אל תוך תפקיד המזכירה, ויוצקת אליו מנהיגות נשית ייחודית לה. כך, סוגיות לא פשוטות ומחלוקות חריפות (ולא חסרו כאלה בשנות כהונתה של מירב), התגבשו לכדי הסכמה או אי-הסכמה, בשיח אמיתי שיש בו מקום לריבוי דעות ורצון כנה להבין ולשכנע.

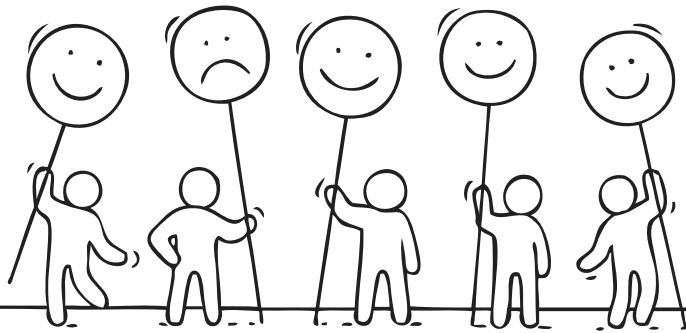
התקופה שבה מירב הייתה מזכירה הייתה ברוכת עשייה. מיזמים חברתיים יפים ומורכבים קרמו עור וגידים בחצר הקיבוץ, ובחירות כלכליות לא פשוטות נלקחו בנוגע לעתיד של כולנו. רק ימים יגידו אם ההחלטות שקיבלנו יישאו את הפירות המקווים, אולם כבר עכשיו אפשר לברך על-כך שלמרות כל הקשיים נותרנו חברים. אין לנו ספק שלמנהיגות של מירב ולמחויבות שלה לשיח מכיל ומשתף היה חלק משמעותי בכך.

אנחנו מודים למירב על ההירתמות למשימה החשובה של הובלת הקיבוץ בשנים הלא פשוטות הללו, ומוקירים אותה על הדרך שבה היא עשתה זאת.

תודה מקרב לב!
אריאל דניאלס ואלה דניאל

דו"ח מישיבות המזכירות

סיכום ישיבות המזכירות ב-27.04.20 (0720)

הישיבה התקיימה ב'זא'.

1. ערעור על סדרי עדיפויות בדירות מעבר

מהלך הדיון:

משפחות צעירות קבלו על כך שסדרי השיבוץ לדירות מעבר, אינם נכונים הן כלפי משפחתם והן באופן עקרוני. המשפחות הביעו רצונן לרשימת מעברים סדורה וידועה מראש, למשל על פי וותק. כמו כן, הביעו תסכול מכך שמשפחות החוזרות מחופשה מיוחדת ישובו להתגורר בדירה טובה משלהם בגלל הקריטריונים הנהוגים כיום ובגלל שהמזכירות הנחתה את הוועדה לשבץ עבורם דירה מבעוד מועד. הובעו תחושות אישיות של חוסר התאמת הדירות לצרכי המשפחות וכן תסכול ממה שנחווה כהעדפה של משפחות אחרות על פני משפחתם מסיבות שאינן ענייניות לדעתם.

בדיונים נכחו גם נציגי ועדת דירות שהסבירו את נוהל העבודה של הוועדה, את הקריטריונים למעבר (שגם פורסמו לציבור) ואת מורכבות השיקולים הכרוכים בהחלטותיה.

החלטת המזכירות:

המזכירות, לאחר ששמעה את המוזמנים ואת חברי ועדת דירות, החליטה: כי יש להמשיך ולפעול על פי מדיניות ועדת דירות הנוכחית ועל פי אותם הקריטריונים בהם היא מתחשבת כיום. דהיינו - קודם כל להתחשב במספר הנפשות במשפחה אם דגש על מספר ילדים ובמידה ויש שתי משפחות עם אותו מספר נפשות לתת עדיפות לזו, בה אחד ההורים לפחות הוא בעל הוותק הגבוה ביותר.

ועדת דירות, תמיד וגם בעת הזו, ממשיכה לקדם ככל הניתן חברים עם וותק גבוה לדירות גדולות יותר, גם אם אינם בעלי משפחות או שמשפחתם עם מספר נפשות קטן. לגבי משפחות השבות מחופשה מיוחדת הוחלט כי לא ישוריינו להן דירות מבעוד מועד, אלא אחרי שהודיעו על תאריך חזרה ובסמוך לחזרתן בפועל. רק אז תבחן ועדת דירות את מצאי הדירות ואת המשפחות החוזרות והנמצאות. בהתאם לקריטריונים הקבועים, תחליט הוועדה על שיבוץ דירות המעבר הפנויות.

סטנדרט "שיכון מערבי" יהיה הסטנדרט הנמוך ביותר לשיבוץ משפחות עם שלושה ילדים, עד שתתפנה דירה גדולה יותר וניתן יהיה להציע אותה למשפחות. חברים בחופשה מיוחדת, שאושרה להם ע"י הקיבוץ, הם חברים מן המניין. הקפאת הוותק בתקופת החופשה מעכבת אותן בתור לשיכון קבע וכן בזכויות נוספות הניתנות בכפוף לוותק של החברים. על כן, בעת חזרתן, בתום התקופה שאושרה להן, יש להתייחס אליהן כמו לכל משפחה בקיבוץ, על כל הנובע והמשתמע מכך.

חשוב לציין ולהדגיש, שלמעשה הנחיית המזכירות היא לא לתעדף וגם לא להפלות את השבים מחופשה מיוחדת על פני החברים החיים כאן. אם קיים "שיריון" של דירה מראש, זה נעשה בסמוך לחזרה מחופשה או המעבר (אם מדובר במשפחה שעוברת דירה בתוך הקיבוץ) ורק מטעמים טכניים של מצאי דירות ולוחות זמנים להכנת הדירה. קיבוץ מעברות משקיע משאבים עצומים בבנייה מסיבית של 54 שיכוני ותיקים בשכונת "רמות חפר". לכך יש השפעה על היכולת להגדיל את ההשקעה בשדרוג דירות מעבר. אולם, מנגד בתוך שנתיים ובוודאי בתום בניית כל היחידות בשכונה החדשה, יתפנו עשרות דירות בסטנדרט של לינה משפחתית, שיאפשרו רווחה לכלל המשפחות הצעירות בקיבוץ.

1. מועמדים - מעוז אחרים (בן הזוג של דורין מילר), מיכל שבתאי (בת הזוג של ערן שבתאי)

מהלך הדיון:

מעוז אחרים ומיכל שבתאי סיימו תקופה של מספר חודשים במעמד של אורחות למטרות קליטה. שני המועמדים עברו תקופה זו בהצלחה ובהתאם לדיווח מועדת קליטה עומדים בכל הקריטריונים הנדרשים למועמדות במעברות. שניהם מומלצים ע"י ו. קליטה.

החלטת המזכירות:

המזכירות שמעה את הדיווח ותמליץ אף היא לשיחה לאשר מועמדות למעוז אחרים ולמיכל שבתאי.

* בינתיים אושר מועמדות לשניים בקלפי. בהצלחה!

2. דיווח על תהליך איתור והכרות עם המועמדים לתפקיד מזכיר קיבוץ

מהלך הדיון:

אבינועם גרינברג, מועמד להיקף משרה של 40% סיפר שוועדת מינויים פנתה אליו והוא נענה לפנייה בשמחה. רואה חשיבות באיוש התפקיד גם ע"י חבר קיבוץ. שם לעצמו מטרה לקדם 3 נושאים בעיקר: עובדי חוץ, שינוי ודיוור לצעירים.

דליה קרייר, שריכזה את צוות האיתור לתפקיד מזכיר קיבוץ הציגה את תהליך האיתור והמיון של מועמדים חיצוניים עד להמלצת הצוות. לצוות הגיעו 10 קורות חיים מתוכם נערכו ראיונות עומק ל-5 מועמדים, 4 מתוכם נפגשו גם עם ממלאי תפקידים ובסוף התהליך הומלץ על המועמד אורי מרגלית מרמת הכובש. אורי מביא איתו ניסיון עשיר, המלצות גורפות והבנה מעמיקה הן בקיבוץ שיתופי, הן בקיבוץ מתחדש וכמה שביניהם. הצוות נפגש גם עם אבינועם ושוחח איתו על המוטיבציה שלו לתפקיד ואיך הוא רואה את ההתאמה שלו למשימות העתידיות כמזכיר קיבוץ. הצוות אינו רואה את מקומו להמליץ או לא להמליץ על חבר קיבוץ שמציע עצמו לתפקיד וחברים מכירים אותו ואת פועלו.

אורי מרגלית, הציג את עצמו, את השקפת עולמו בנוגע לקהילתיות, עבודת צוות, מדוע רצה לקבל את תפקיד המזכיר דווקא במעברות. אורי מיועד להיקף משרה של 80%.

אורי ואבינועם נפגשו ומרגישים, שיוכלו לעבוד בשיתוף פעולה.

החלטת המזכירות:

המזכירות הודתה לדליה על האופן המקצועי שבו ניהלה את תהליך האיתור הן לתפקיד מזכיר קיבוץ וקודם לכן לתפקיד מנהלת מש"א. המזכירות מאחלת הצלחה למועמדים לקראת שיחת הקיבוץ.

* בינתיים אושרו המינויים לאבינועם ואורי והם נכנסו לתפקיד מזכירי הקיבוץ. בהצלחה!

3. בקשה להארכת חופשה מיוחדת

מהלך הדיון:

תמיר ונועה כתר שמסיימים בקיץ תקופה של שנתיים ותשעה חודשים של חופשה מיוחדת, פנו למזכירות בבקשה לאשר להם הארכת החופשה לעוד 4 חודשים - עד לסוף 2020.

החלטת המזכירות:

המזכירות מאשרת הארכת חופשה מיוחדת לנועה ותמיר כתר עד סוף דצמבר 2020 בכפוף לחתימה על הסכם חופשה מיוחדת לכל התקופה שאושרה.

4. תרומות

מהלך הדיון:

הועלתה הצעה לקדם העלאת תרומה מיוחדת לגופים שניזוקו מהקורונה. זאת בנוסף לתקציב התרומות שנמצא בניהול ובאחריות של ועדת המעורבות וההתנדבות. כולנו עדים לכך שבעוד אנחנו במעברות עברנו את התקופה של הקורונה ברווחה יחסית, המפעלים שלנו המשיכו לייצר והתמזל מזלנו ואיש לא נפגע חלילה מהמחלה, יש ארגונים, משפחות ואנשים שקרסו וזקוקים לסיוע.

דובר על סכום של כ-100,000 ש"ח בסה"כ לחיזוק ארגונים שמטרת פעילותם היא עזרה לזולת. הייתה התלבטות האם המזכירות צריכה להחליט ולהציע לשיחה למי וכמה לתרום או רק לגייס את הסכום ולהעביר אותו להחלטתה של ועדת מעורבות תוך שהיא פונה לציבור להציע.

החלטת המזכירות:

אנדי יפנה לאריאל דניאלס שמרכו את ועדת המעורבות וההתנדבות ויחד איתו ועם הצוות

יידוע הציבור בכך, השלמת הצעות לעדכון הסדרי קליטה ובנים והבאתם לדיון ציבורי ולאישור השיחה ועוד ועוד.

החלטת המזכירות:

המזכירות בחנה את הנושאים השונים, באיזה שלב של טיפול הם נמצאים ומה נדרש לעשות בהמשך. על המזכירים הנכנסים ללמוד את הדברים על כל המורכבות הכרוכה בכל אחד ואחד מהם ויחד עם חברי המזכירות להתוות את הדרך המתאימה לקידום.

יגבשו את הדרך המתאימה לקדם את הרעיון של סיוע נוסף בעקבות מצב הקורונה. בכל מקרה כל החלטה שהיא מעבר לסכום התרומות השנתי (שהוא: חצי אחוז מהעודף המשקי) תדרוש אישור שיחת הקיבוץ.

סיכום ישיבות המזכירות ב-20.05.2025 (0920)

1. סיכום נושאים שעל שולחן המזכירות

מהלך הדיון:

עם סיום התפקיד של מירב וכניסתם של אבינועם ואורי ערכה המזכירות סיכום של הנושאים שנמצאים במהלך של טיפול בפורום המזכירות. ביניהם: טיפול והסדרת חזרתן של משפחות מחופשה מיוחדת במהלך הקיץ, המשך טיפול בחברים שיש ספק שמדווחים ומעבירים הכנסות מעבודה ובניית הצעדים הנכונים ליצירת שיתוף פעולה והסדרה וכן

2. פרידה ממירב וברכות לאבינועם ואורי

מהלך הדיון:

חברי המזכירות ברכו את אורי ואבינועם על בחירתם לתפקיד מזכירי הקיבוץ ואיחלו להם ולכולנו הצלחה. כמו כן ברכו את מירב להמשך הדרך.

כמה מילים שאמרת לחברי המזכירות ומבקשת לשתף איתכם:

דעותיכם ועמדותיכם. להפעיל חשיבה, שיקול דעת, רגשות. להתווכח, להתלבט, לשאול שאלות. הכוח שכל אחת ואחד מכם היה עבורי הוא מתנה, עוגן, נחמה שאינם מובנים מאליהם. ידעתי שבכל רגע נתון אני יכולה לפנות אליכם כפורום או כיחידים ולקבל מכם מענה ראוי ושותפות אמיתית. גם במקרים בהם עמדתי הייתה שונה מההחלטה שהתקבלה, בסופו של דבר, ייצגתי החלטה זו באמונה שלימה בסינרגיה שיש בפורום הזה ובביטחון שיחד קיבלנו את ההחלטה הטובה ביותר בכל רגע נתון.

אני לא מעבירה את השרביט כי לא מדובר בהוד והדר ולא בשום אלמנט של מלוכה או מורמות מעם. אני מעבירה מקל, פשוט, שורשי, כבד. אני מעבירה אותו כחלק ממרוץ רב דורות ושנים, שהייתה לי הזכות לקחת בו חלק. אני כבר רואה את היד המושטת של הבאים אחרי, שמכנה ומזמנה לאחוז במקל ולהמשיך לשאת אותו את כבדת הדרך הבאה.

מאחלת לכם, שותפי הנפלאים לדרך ולכל בית מעברות - הצלחה, צמיחה ושגשוג.

מירב

אין לי שום דבר חשוב וגדול להגיד - עשיתי כמיטב יכולתי, הבאתי את עצמי באופן טוטאלי ומלא לטוב ולרע.

בתור מי מרגישה מבוכה במפגשים חברתיים ומשפחתיים עם יותר מאדם אחד - נפגשתי ושוחחתי עם המון אנשים. קודם כל בתוך הקיבוץ ואחר כך גם מחוץ לקיבוץ ועבורי זו הייתה זכות ענקית. נחשפתי לתחומים, שאלות, דילמות, רעיונות שאולי רק בפויציה הזו יכולתי להיחשף אליהם. העשרתי את עולמי, התעצמתי, גדלתי ולמדתי המון על עצמי וקצת גם על אחרים ועל הקיבוץ.

אם עשיתי הבדל ולו הקטן ביותר, אם הצלחתי להיות מרחב של הקשבה לחברים, אם תרמתי משהו לרקמה העדינה הזו של יחסים בין אנשים - דייני. בשלמות ועם תקווה אני מעבירה את התפקיד לבאים אחרי.

לכם חברות וחברי מזכירות יקרים אני רוצה להודות על האופן מעורר ההשראה, שבו לקחתם על עצמכם את השליחות הציבורית להוביל את הקיבוץ. כולכם יחד, חבורה איכותית מאין כמוה. נכונים לשים את עצמכם "פול האוט", לבטא את תחושותיכם,

מכתב לחברים

לחברות וחברי מעברות,
מזה כשבועיים מאז נכנסנו אבינועם ואני לתפקיד, ואני מבקש לשתף אתכם בהתרשמויות ראשוניות.

כל מי שהולך בשבילי הקיבוץ לא יכול שלא להתרשם מהנראות. הנוי מטופח ברמה יוצאת דופן וזה אומר משהו על הקהילה שכך נראית אחרי שמונים ושבע שנים מאז עלתה על הקרקע. זה לא עניין טכני, ניכרת יד אוהבת.

התקבלתי ברצון טוב מצד האנשים שפגשתי עד כה וישנה מערכת קהילתית מסועפת שעובדת. כממלאי תפקידים, התחושה היא שיש לנו עם מי לעבוד ולמשוך את העגלה קדימה. במהלך השנים נבנתה מערכת כלכלית מרשימה שממבט ראשון נראית מגוונת ומנוהלת ועוד אלמד להכיר טוב יותר אותה ואת יכולותיה.

יחד עם זאת, כמעט בכל תחום שבו נוגעים במערכות הקיבוץ, עוברת כחוט השני בעיה של עבודה והתפרנסות, שאי אפשר להתעלם ממנה. זה מחייב טיפול עומק ולא על רגל אחת. להדביק עוד פלסטר או להכחיש - לא יעזור.

ולסיום, מספר מילות תודה:
מירב יקרה,

בימים שבהם ביצענו חפיפה, למדתי את האהבה והמסירות שלך לבית הזה שנקרא מעברות, את הרצון הטוב לעזור לנו להצליח בכניסה לתפקיד התובעני ואת תחושת האחזיות שלא עזבה אותך עד סיום התפקיד וגם לאחר מכן. בכל זמן שיש צורך את מתייצבת ברצון ובמאור פנים להוסיף מידע ולתרום מניסיוןך.

כל אחד מאיתנו מוסיף טבעת משלו לגזע המרשים הזה שנקרא קיבוץ, יצירתם של הרבים, וכמו שנאמר במקורות: "לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין להבטל ממנה".

מאחלים לך סיפוק ונחת מדרכך החדשה. תודה!

אורי מרגלית - מזכיר

דיווח מהנהלת קש"ת

25 במאי 2020

1. הכרות עם לאה, מנהלת משאבי אנוש

.....
לאה הציגה את עצמה: בת רמת יוחנן, עובדת שנים רבות כמנהלת משאבי אנוש, לאחרונה סיימה קדנציה כמנהלת משאבי אנוש בקיבוצה. מהתקופה הקצרה שעובדת במעברות מוצאת שיש דמיון רב בין הסוגיות שקיבוץ מעברות מתמודד איתן בתחום מש"א לבין הניסיון שהיה לה בקיבוצה. ימים אלו מוקדשים בעיקר ללמידה, הכרות ופגישות עם מנהלי מעברות, מנהלי ענפים, מרכזי ועדות, חברות וחברים עובדי חוץ. תקופת הקורונה והחזרה לשגרה, מציבה אתגרים חדשים אשר להם השלכות רבות בכל הקשור לעולם העבודה. מאחר וזהו אירוע "מתגלגל" רחב ממשיקים נדרשת תשומת לב רבה על מנת לייצר את הפתרונות הנכונים. לאה הגדירה כי בעוד מספר שבועות, תוכל להציג יעדי עבודה לשנה זו.

2. הפרטת הדואר

מולמנות: עיריית שרון ודורית דורון

.....
בהמשך להחלטת קש"ת מתאריך 6.1.20 לקדם את תהליך הפרטת הדואר ביקשנו את עיריית שרון להציע תוכנית להפרטה.

רקע להחלטת קש"ת:

הדואר שייך לרשות הדואר של המדינה ועובד לפי כללים ונהלים שלהם. בשנים האחרונות ישנה עלייה במספר החבילות וגודלן שנשלחות ומתקבלות בדואר. רוב החבילות מגיעות ונשלחות לחו"ל. נכון להיום הדואר לא מופרט וכל חבר, בן קיבוץ או תושב יכולים לשלוח, לקבל ולהחזיר חבילות ללא הגבלה בכמות, במשקל או במחיר. הדואר מתנהל עם שתי קופות - קופה של דואר ישראל חיצונית, וקופה פנימית של הקיבוץ. מצב זה מקשה מאוד על ההתנהלות השוטפת ועל החלפת דורית כיוון שנדרש זמן רב ללמד את העבודה על שתי הקופות. הפרטת הדואר תאפשר לעבוד עם קופה אחת בלבד וייתן מענה לרשת הסוגיות.

נתוני הדואר כיום:

- מעברות סוכנות דואר ממומנת ע"י שכר בסיס מרשות הדואר, בתוספת עמלות על פעילות בנק הדואר.
- בסוכנות עובדת חברת מעברות במשרה לא מלאה ו-3 פנסיונרים בהתנדבות (ללא תגמול)
- הסוכנות נותנת שירותים בתשלום למפעלים של מעברות, אחרים בסביבה וכן לקוחות מזדמנים.
- לסוכנות קופת פיקדון ע"ס 7,500 ש"ח שמתעדכנת מול חשבונות ושוברים המועברים להנה"ח.
- לדואר תוכנה ייחודית וקופה השייכת לרשות הדואר
- לקהילה מועבר כל חודש דף חודשי לחיובים ענפים וחיובי חברים המועמסים על הקהילה.

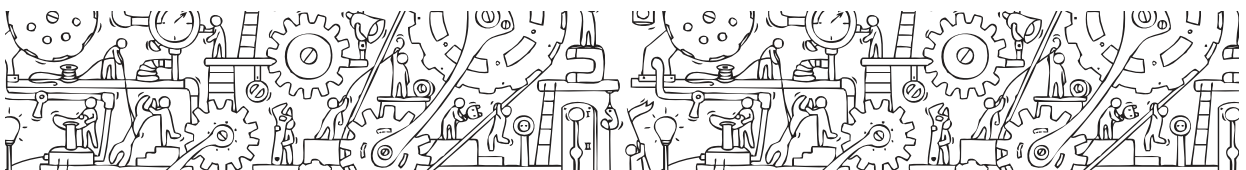
הצעה להפרטה

- שעות הקבלה בדואר יורחבו גם ליום אחד מוקדם בבוקר ויומיים פתיחה של שעה אחת צ"צ
- תיסגר קופת הפיקדון הפנימית
- התשלום או השרות בדואר לכלל המשתמשים יהיה במזומן (כפי שנהוג בסוכנות דואר בחוץ)
- ההקצבה תהיה רק לחברים ומועמדים
- סכום ההקצבה ייכנס לתקציב השוטף של החבר / מועמד
- הנחת עבודה של 500 חברים ומועמדים והוצאה של 120,000 ש"ח בשנה יקבל כל חבר 20 ש"ח מדי חודש לתקציבו על שימוש בשירותי דואר

הסוכנות יכולה להגדיל את הכנסותיה מפעילות חוץ והוספת שעות עבודה. כל הפעילות בתיאום עם דואר ישראל. קיים הסכם בין דואר ישראל לקיבוץ - לעבור עליו ולכרוך אם מאשרים להגדיל משרה ולפתוח יותר שעות. לפי ההצעה שעיריית מציגה יהיה צריך להוסיף עוד 30,000 ש"ח מתקציב הקהילה כדי לתת לכל חבר 20 ש"ח לחודש. בדיון אמרו החברים שבשנה זו עדיף לא להוסיף תקציב ולהפריט בדיוק את התקציב שהוחלט עליו לשנת 2020.

הוחלט:

ההצעה שתגיע לשיחת קיבוץ תהיה להפריט את תקציב הדואר בלי להגדיל אותו כך שכל חבר ומועמד יקבל 15 ש"ח כדי לעמוד בתקציב. אחרי שנה תתבצע בדיקה ואם יהיו הכנסות גבוהות יותר הן יחולקו לחברים.

ארז הציג את בעיית השירותים במקום. קיים בור ספיגה ישן אשר מלא כמעט לגמרי ובכל אירוע יש סכנה לגלישת הביוב. ארז מבקש הפרדה בין היזמות לגן הציבורי.

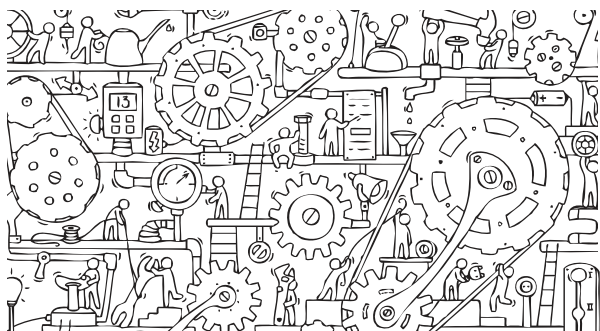
* כיסוח הדשא והטיפול במתקנים הוא של צוות הנוי שמטפל במקום באופן שוטף כבר שנים רבות.

התקיים דיון ועלו דעות שונות אך הייתה הסכמה שיש לשמור על הגן מטופח נקי למען כולנו.
הוחלט:

1. כל מי שמבקש לקיים מסיבה או אירוע בגן צריך לפנות לארז.
2. תהיה הפרדה בין המסעדה + שירותים ובין הגן. השירותים הם לשימוש המסעדה בלבד (בגלל שהביוב הקיים לא יכול לעמוד בעומס של ארועים).
3. ימי השימוש הם הימים בהם לא פועלת המסעדה.
4. אסור לקיים אירועים לחיצוניים בגלל ביטוח. כל פנייה לאירוע מחייב להגדיר למי ולאיזה מטרות מוזמן הגן.
5. יש להשאיר את הגן נקי ומסודר. במידה וארז ימצא שהמקום לא נוקה הוא יפנה לחבר שביקש את המקום כדי שינקה. אם גם אחרי פנייה זו לא יהיה נקי יחויב החבר ב 150 ש"ח עבור הניקיון.
6. אירוע של קטינים מתחת לגיל 18 מחייב פנייה ואחריות של הורה מבוגר.

* תתבצע בדיקה נוספת ובחינת העלויות של ביוב לשירותים, הנושא יעלה לאישור קש"ת להשקעות.

רונית ינאי עומרי, אפרת אשל.

קיבוץ מעברות משתתף בצערו של חברנו
אנדי קדר ומשפחתו
על מותה של אימו
פרדי קדר ז"ל

3. בקשה להחזר עבור כלי פלסטיק שסופקו במהלך משבר הקורונה

במהלך תקופת הסגר של הקורונה התבצעו משלוחים לחברים מבוגרים של אוכל וקניות מהכלבולית. החברים שקיבלו שירות משלוחים קיבלו את האוכל מהמטבח בכלי פלסטיק שעליהם שילמה כל משפחה. חברים אלו פנו בבקשה לזיכוי עבור כלים אלו. בדיון הוצגו הנתונים שכל משפחה שקיבלה משלוח שילמה בממוצע כ-150 ש"ח בכל התקופה. הובטח לחברים שעם סיום המשבר הנושא יעלה לדיון בהנהלת קש"ת.

התקיים דיון שבמהלכו נשמעו דעות שונות, בין השאר עלה גם שאם מזכים צריך יהיה לזכות גם חברים שהמשפחה הביאה להם אוכל ושזיכוי כזה עלול להשליך על תחומים נוספים. החברים לא חויבו בעלות המשלוחים ובנוסף קיבלו פינוקים רבים במהלך ימי המשבר. צריך לזכור שחברי הגיל השלישי קיבלו עזרה בכל תחום כדי לשמור על בריאותם ומצד שני לא הוציאו תקציבים אחרים כגון תקציב רכב. כל החברים קיבלו מסכות רב פעמיות, הועמדו תחנות לניקוי ידיים בכל מקום ציבורי ואת כל אלו הקהילה משלמת ולא החבר.

הוחלט:

לא יהיה זיכוי על כלי הפלסטיק.

4. גן נחליאלי

נסיון: ארז מילר

ארז לקח על עצמו את הטיפול בגן נחליאלי יחד עם המסעדה שפתח ליד הגן. המקום מטופל ומטופח ונעים להשתמש בו לפעילויות ואף אירועים שונים. ניסינו להכין נוהל אירועים אבל בדיון בקש"ת עלה שאין צורך בנוהל מורכב אלא במספר הנחיות. המקום לא אמור להיות גן אירועים.

מקס סמואלסון

אשר חי ביננו והיה חבר קיבוץ במשך כ-10 שנים בשנות ה-80' הלך לעולמו לאחר מחלה ארוכה. מקס היה אדם חברותי ונעים הליכות. השאיר אחריו 2 ילדים, חגי ואביבה ונכדה קטנה. יהי זכרו ברוך

מהבית. עד גיל 20 ויותר ניגן מנדולינה ושר בחבורות זמר של הקיבוץ.

במרץ 1953 הידיעה על מותו של סטלין הגיעה לתנועה הקיבוצית. על אבא הוטל לערוך עצרת זיכרון בקיבוץ. בגיל 24 התמנה לרכז רפת צעיר במזרע. בשנים 1958-59 שירת בהנהגה הראשית של השומר הצעיר ובשנת 1959 יצא לשליחות התנועה בניו-יורק. זאת הייתה חוויה עצומה שכללה מסע באונייה מישראל לארה"ב, עם עצירות בנמלים גדולים בים התיכון.

ב-1962 חזר לקיבוץ עם אנגלית ברוקלינית טובה, שפם של קלארק גייבל, תקליטים רבים מאמריקה ועם הפטפון הראשון בקיבוץ, רכוש אישי בישוב של שיתוף ושוויון (מזרעים, נא לא לדווח לוועדת תרבות). באותה שנה מונה שוב לרכז הרפת.

בגיל מבוגר יחסית (מעל 30) הכיר את דבורה ציפורי שבאה לעבוד בקיבוץ כנגנת, הם מתקרבים ומתחתנים בשנת 1965. אבא העיד על עצמו שהיה בישן גדול, ולמרות שגרו בשכנות, הצעד הראשון שעשה להתקרב, היה לשלוח לה מכתב לבית הוריה, באמצעות נהג משאית מהקיבוץ. בתוך 8 שנים נולדנו ארבעתנו. בגיל 40 יצא ללימודים בפקולטה לחקלאות ברחובות.

ב-1976 מונה לרכז הרפת בפעם השלישית. שנת 78' סימנה את המחצית הראשונה של החיים בקו שחור וכואב. אמא דבורה חלתה ונפטרה והותרה את אבא עם ארבעה ילדים כואבים (רן היה בן 12, עוזי - 10, אורלי - 7 ואורן - 4). חצי שנה לאחר מכן נפטרה גם אמו דזומה הקבורה כאן לצד סבא מנחם. אבא חיפש כל דרך לעזור לנו לקיים קן משפחתי חם.

בעזרת חברים ממזרע הכיר את תמר מקיבוץ מעברות ובקיץ 1979 המשפחה עברה למעברות, שם חי עד סוף ימיו. תמר תמכה בו ככל יכולתה לאורך כל הדרך. אבא עבד כמדריך בקר במשרד החקלאות, לאחר מכן במוצרי מעברות, ולאחר הפרישה בבית אריזה במפעל התרופות תרימה.

עישן סיגריות רויאל, שני פאקטים בחודש לפי הקצאת הקיבוץ. כששאלנו אותו, אם אכן הפסיק לעשן ביום שבו הופרטו הסיגריות, הוא מיד תיקן: "ביום ההפרטה, לקחתי את הפאקטים האחרונים מהמדף בכלבו של מעברות, עישנתי אותם כל החודש עד תומם וביום 8.1.1995, בשעה 20:00, לאחר 40 שנות עישון, שאפתי את הסיגריה האחרונה. מאז לא נגעתי בסיגריה".

פרידה מעמוס שפירא

שאון ימיך

בחריקת מחוג עצר שעון ימיך

מול דומית ליבך

החל ליבי לפעום

בקול

את שאון חייך

עוזי שחר-שפירא

ארבעים שנים ויותר שהמלים "מזרע", "הלוויה", "אמא" מציפות אותנו. היום נוספה אליהן המילה

אנא

אבא נולד בשבת, ה-30 בינואר 1932 ונפטר בשבת 9.5.2020 (ט"ו באייר התש"פ), בגיל 88.

אח לאביטל בת ה-91, ולאבנר, גם הוא כבר גבורות פלוס. אבא נולד, גדל וחי כל חייו בקיבוץ שיתופי. הוריהם החלוצים היו מדור המקימים של מזרע. מנחם שפירא הקים את ענף הפרדס ונטע את שדרת הנשיקות ליד חדר האוכל. דבוסיה או דבורה הייסנר, שכולם קראו לה "דזומה", למדה בסמינר לגננות בקישנייב, עבדה בחינוך, לימדה את עמוסי הצעיר לחלוב פרות בידים, ובערוב ימיה עבדה בחנות הממתקים בקיבוץ. עד היום יש מזרעים ש"הולכים לדזומה" להביא ממתק קוקוס כשצריך.

אבא לא שיתף אותנו בהרבה זיכרונות, אבל היו כמה אירועים שנחקקו בו. בגיל 14, הוא ושאר ילדי קבוצת 'אילן' ראו את חיילי הצבא הבריטי עוצרים 71 חברים בהם שתי חברות וגם את סבא מנחם. ילדי אילן זכרו מילדותם את המתבן של מזרע נשרף וההמנון הידוע "המתבן של מזרע עולה באש" הפך (משום מה) לחלק מפסקול של גאווה מקומית. כשהמתבן של מזרע עלה באש בפעם השלישית, כל החברה בצבא כבר ידעו מה לזמזם לרב סמל עמוס שפירא בכסיס בבאר-אורה.

במלחמת ששת הימים שירת כמילואימניק וארבעתנו נולדנו בתקופות שבהם היה בשירות מילואים רחוק

מאי 1963 | חדר הרווקים של עמוס שפירא

באהבה עצומה, גם כשאבא היה עסוק בענייני הקיבוץ, הלימודים והרפת.

היינו משפחה חמה, יפה, צעירה ואוהבת בשנות השישים והשבעים, בעמק הירוק, בין שקדים, הדורים, חברים טובים, תעשייה קיבוצית ומפעל נקניקים. מותה של אמא הפך את כל זה והשאיר את אבא כמעט חסר אונים, חסר כלים לקום ולתמוך בעצמו ובנו. ואף על פי כן אבא ליווה אותנו כל חיינו בכלים שעמדו לרשותו. הוא עזב את ביתו עבורנו, ונעזר בקיבוץ ובתמר כדי שנקבל את כל צרכינו. לא תמיד הרגשנו שזה מספיק. אבל תמיד ידענו שהוא רוצה בטובתנו.

אבא נתן במשורה ("כי אין לנו מאיפה לתת") וגם לא ידע לקבל כשרצינו לתת משהו. הוא היה צנוע, כמעט סגפן, הסתפק באוכל שיש, חסך שעות מזגן בקיץ, הסתפק בטיולים מצולמים של אחרים, קרא עיתונים ולא ספרים. בד בבד, הוא מעולם לא לחץ עלינו להיות משהו, או לעשות משהו, וגם לא התחשבן אם לא התקשרנו, או לא ברכנו במועד. מקסימום היה אומר "או, מזמן לא שמענו את זיו קולך" או "טוב לראות את זיו פניך". הלצות שאהב, היה חוזר עליהן, כאילו נאמרו הרגע בפעם הראשונה. למשל - "לא נורא. נורא זה להחליק על קליפה של בננה"; וגם "אני הולך לפוש" « לפני מנוחת צהריים קדושה (עד היום אנחנו

במסגרת עבודתו במשרד החקלאות נסע להדרכה בפיליפינים (1981), נפאל (1988) ולסויר באירופה (1993). כתייר הגיע גם לקפריסין (1990) ולירדן (1995) בארגון מעברות.

ב-2.7.1988 הפך לסבא בגיל 56, עם הולדתה של שחר לבית רן והדר. אבא המשיך לעבוד בהתנדבות במעברות ככל יכולתו, וגם בבית הסייעודי במעברות, בית "שיזף". כשיצא כל יום מחדרו לחלל המשותף, הודיע לנו שהוא נמצא בעבודה, ויוכל להתפנות לביקור רק בין המטלות השונות שעל הפרק. היה מעורה בתהליכים המתרחשים במדינה, בקיבוץ ובמשפחה, דרך קריאה ב"עתונות הכתובה".

הייתה לו שמיעה חדה מאוד ורגישות ווקאלית, חיבה מיוחדת לשפה עברית מדויקת, והוא הקפיד ביותר להתנסח באופן תקני, ולא בחל בעימותים מזדמנים על רקע קדושת התקניות. מדי פעם כתב בענייני השעה או השפה בעתון מעברות. בימי הסגר של מחלת הקורונה נאסרו ביקורים בשיזף, עד שחש ברע, הובהל לבית החולים לניאדו, ולאחר שלושה שבועות הלך לעולמו.

אבא היה בן קיבוץ גאה, יציר חזונה של תנועת גורדוניה, שלימים כונתה בסוג של בוז "דת העבודה". אמא הביאה לחייו נגיעה אישית, אנושית, חמה ואוהבת, וגידלה אותנו

מומחים בפתיחת דלת חרישית); או כשממש קפץ לו הפיוז "ריבנו של פתח-תקווה!".

אבא היה מסודר כמו טבלת אקסל והקפיד על רישום מדויק של תאריכים וביאורים לתמונות ולשקופיות, בכתב יד של סופר ורופא. הוא תמיד ספר את כל הנכדים שלו, סיפר עליהם והכליל בהם את הילדים של רחלי וגיא מהצד של תמר. בשנתיים האחרונות בשיזף אהב לספר על אהבתו לקממבר, להסביר על אופן השימוש במשאף, לבדוק את הגובה של כליל, להסביר איך לקלף "אצבעות שוקולד" (כיפקף), ותמיד להרגיש עסוק וחיוני. אחת מפסגות המעלות עבורו הייתה לומר על מישו "האדם הזה בן למעלה משמונים ועדיין צלול לגמרי והולך לעבודה כל בוקר".

הוא חיכה ליומולדת 90.

פעמים רבות היה נראה שדרכו להתמודד עם אתגרי החיים הייתה להתכחש למהות, לברוח ממשמעות, להיטפל לזוטות. "דת העבודה" לימדה אותו שלהיות חילוני פירושו להתעלם מהאפשרות שיש משהו גדול מהחיים, להיות זר לקדושה, להתפעמות מיופי נשגב.

נתגעגע לקולו החם, לפניו הנעימים, לטקסים הלשוניים והיומיים שהיה עורך איתנו בשיחות (מה שלומך אבא? "מדוול כרגיל"), לתנועת היד הנמתחת להוציא מילון

או לקסיקון מהמדף ללמוד משהו חדש, למחיתת האף וקיפול הממחטה חזרה לכיס בחולצת הפלנל ("תמיד יש לי כאן כלי כתיבה למקרה הצורך"), להתייחסויות המפתיעות, לפעמים קצת מבהילות (אבא, אתה מחזיק את הטלפון הפוך, זה לא יעבוד. "אני לא עד כדי כך מטומטם!"). אנחנו נפרדים מאבא בלב חצוי.

הוא לא סבל, ואין בלבנו כעס על הדברים שרצינו שיהיו בו ולא מצאנו. אבא העניק לנו חיים, והחיים שהקמנו לנו קשורים אליו בהרבה נימים לא נראים. הצטערנו לחשוב שהוא ויתר על כמה דברים שכל כך חבל לוותר עליהם - קדושה, אינטימיות, רוממות הרוח. אבל אולי זה פשוט לא היה בו, וכבר אמרנו, לא כועסים. וחוצמזה, בכל זאת, היו רגעים נדירים שבהם ניכר היה שמשו בתוכו מתרגש מיופי מיוחד. אחרי אירוע משפחתי ("תשמע, הבן שלך היה נהדר אתמול! פשוט נהדר!"), הופעת מחול, או תקליט טוב. למשל, כמו בשיר Swing Lo Sweet Chariot של רביעיית גולדן גייט, שהיה אולי בין התקליטים שהביא מברוקלין.

עם השיר הזה, אנחנו רוצים להיפרד - לך בטוב אבא, חצה את נהר הירדן, המלאכים לצדך, אתה שב הביתה. ואנחנו אוהבים וכבר מתגעגעים.

רן, עוזי, אורלי ואורן

נא

מכאן ניבטים אלייך חייך
חיי עם
ניצני התיישבות
רגעי משפחה

כאן הובס סיסרא ודבורה הפכה אם בישראל
שאול ואלפיו, נבות, יאשיהו
בחלוף דורות הגיעו גואלי האדמות
בהם גם האנשים שהפכו שמות למראשותיך
חצבו בהר, סללו הדרך, נטעו העץ, תקעו יתד
הנה גם רגליך נתונות במגפיים בהם תלך
מאחורי הבקר

נושקים שדותיך לשדות המשפחה לה תתעתד
מלאה תבואה באסמים
נצבע העמק בהדר פרדס להתפעל
שוב דבורה הופכת אם בישראל
אך אין חומל
ובא זמנך להיגאל

אבא,
זקוף אני מביט אל ימיך
מתגאה ומבקש
מצא לך חום, שלווה ונחת
מקומך הוא היפה בכל תבל

עוזי שחר-שפירא
(הוקרא בגילוי המצבה)

דברים על עמוס שפירא

בשם חברים מקיבוץ מעברות, ובשם משפחתי שלי, ביקשתי להשמיע דברים ביום זה, בהלוייתו של עמוס שפירא בקיבוץ מזרע, בו נולד:

עשרות שנים חלפו, עברו, מאז הגיע עמוס שפירא ביחד עם ילדיו, להתמקם במעברות. לא קל הוא ניסיון לאיחוד משפחות. זרם החיים קולחים, וחריצים נסדקים גם בְּסִלְעִים. הייתי ליד עמוס כאשר נקרא להשריש את ילדיו במקום החדש. 'קיבוץ מקום'.

רן נשאר אז במזרע. עוזי, אורלי ואורן הפעוט התייסרו בקליטתם. משהו בקולו של אבא קרא להם ליציבות. חשנו בכך כולנו, חשתי אני ביכולת זו של עמוס, עד שיום אחד, כאשר נפטרה אמי בערוב ימיה, ביקשתי לקרוא על קברה הפתוח את דבריי, את ההספד שלי.

מאז היינו מקורבים. הייתה זו מעין קרבת משפחה, וגם חִבְרוּת. וכמו בחברות, תהיתי איך עמד עמוס על רזי האישיות שלי. בעדינות ובטקט היה מעיר לי לפעמים הערות של ביקורת, עד שנטייתי, ואין הדבר קל כידוע, לקבל אותה או לשנות ממנהגי. הוא לא חסך כמובן הערות של שבח. גם אני למדתי בתהליך ממושך את קווי האישיות שלו.

עמוס התאזר כוח לגדל את הילדים במסגרותיהם. ראינו כיצד צמחו, כל אחד מהם וכישרונותיו הבולטים והמיוחדים. גם היום אנו מלווים אותם באיחולים והערכה.

מהר מאד הכרנו כולנו את יכולותיו של עמוס: בוגר לימודי חקלאות, חקלאי-רפתן מומחה, איש חוק וסדר, סקרן בכל הכרוך בלשון העברית, אוֹצֵר בלתי נדלה של ידע, מי שיודע לשוחח גם בלשון סגני נהור, בעל מוסר וקנאי לצדק. ויותר מכל - הוא היה צנוע.

לעת זקנה, עבדנו ביחד בענף 'יצרני', תל"ם - מפעל לאריזה של מטרנה ותרופות ושאר מיני מצרכים, שהגיעו ביזמת רכז הענף המסור והחרוץ שלנו. חשוב היה לעמוס להדגיש את השותפות, את התועלת שמוטל עלינו להועיל גם לעת זקנה. הידיים עבדו, השיחות התנהלו. למדנו רבות מן הידע של עמוס. שנים ארוכות - זמן שחלף. מפעם לפעם נפרדנו מחבר או חברה שהלכו לעולמם. הצניעות, היא שאפשרה לעמוס להכיר בהכרח שְׁהֶסְבוּ עליו בעיות הבריאות שלו: ללא התנגדות יתירה עבר להתגורר בביתנו הסיעודי - "בית שיוף". גם שם פגשתיו בכיקוריי, וכמובן, הפרעתי קצת כאשר הרים אלי מבטיו מן הדפים הידועים - תשבצים אין סופיים, שמעולם לא חסרו על שולחנו. לכך דאגה תמר בהתמדה.

בשם חבריי, אנו מלווים אותך בצער עמוק, עמוס, אל בית-עולמך.

לינה דר

מילים לאבא:

שבבית ילדים יש 'ישן' ולא שומרת לילה, ואתה היית צריך להיות 'ישן' המון לילות....

שמחסן בגדים הוא קומונה ומפְקָד הוא מדידת בגדים (כמה משעמם....)

שהמכבסה בכלל לא ליד המחסן ושיש לנו מספר אחר. שאין "שירת חֶבְרָה" ביום שישי ואיש לא מכיר את מחרוזת 'ישראל, ישראל'

שאני לא מוזמנת יותר לבחור מלפפונים ב"ג'מא" (דיומא) ושלמקום יש שם ארוך שלא נקלט לי 'מרכולית', והוא גם מפוצל לשניים, יש גם 'כלבו', כמה מסורבל.

שאתה ואמא סמכתם עלי, שלחתם אותי בגיל 5 ללכת לבחור אבטיח מהעגלה, וזה כבר לא יקרה יותר. במעברות לא מחלקים אבטיחים (במלעיל) אלא קונים אבטיחים (במלרע). והם יותר נדירים ממנגו... (מזור, זר) ושכדי לראות את מזרע צריך לנסוע. התוודעתי לאוטובוס, לערבים, אתיופים ועפולאים....

אתה אבא, עשית מאמץ גדול, לסגל את אורחות המקום כך שתוכל להמשיך ולתרום מניסיוןך ותבונתך עבור הקיבוץ, שכן, לכל מי שלא ידע, הוא היה בדמך, צורת החיים שנקראת קיבוץ. לא יכולת אחרת.

כאב לי מאד להרגיש שמאמצים אלו עלו לך בויתורים גדולים, על עצמך, על ילדיך, על שורשייך ורצונותיך הפשוטים, האותנטיים, נאלצת לשנות, לדחוק לפינה בלב, לעשות מקום בלב,

עכשיו זה סוד גלוי - שורשינו במזרע, ואותך אבא - החזרנו הביתה.

מתפללת שהלב החצוי יתאחה ותתאפשר לך מנוחה נכונה.

בגעגוע אינסופי, לך, לאמא, לנו אורלי

מאז שאורן מיצב עצמו במשפחה כבר-קיימא, יונק וזוחל ומגהק, הייתי "ילדה הכי" בשביל אבא.

בת בין שלושה בנים שאבא שיחק במילותיו, כפי שידע, על הייחודיות אותה מצא.

את הכי בת שלי, כי יש רק אותך

את הכי קְלֶפֶטֶטֶע, כי רק את בת

את הכי יפה, כי את בת

את הכי טובה ואת הכי רעה, את הכי זריזה ואת הכי מאחרת, הכי חרוצה והכי בטלנית,

אבל לא אבא, יש לי אחים, כן נכון, אבל את, הכי בת.

מאז שאני זוכרת אותך היית הכי אבא שלי

הכי גבוה, הכי בס, הכי מפחיד, הכי יציב, הכי חכם, והכי אוויל, הכי שפוי, הכי צנוע, שלא לומר הכי כנוע,

הכי מרוחק וסגור (לא, סבא מנחם יותר), הכי אנין לכיעור, הכי אנין לתרבות, הכי שמרן לשפה, הכי דייקן, הכי זיפן, הכי מסודר והכי מבולגן, הכי משתתף בדברים של כולם, בעל זיכרון הכי עמוק, הכי שוכח את הצחוק....

וזה היה מין סוד, עולם עלום, בתוך קיבוץ בו לא הוכרנו במעברות היו שתהו, בפנייך, אם אתה בכלל יודע מה זה קיבוץ, אך אתה כבר היית שומר לילה, רפתן ותיק, שליח של התנועה, מרכז ענף, רכז תרבות ואף ידעת לעשות צרות למרכז המשק כשמול עינייך טובת הכלל....

במעברות, לקח זמן להכיר אותך, ולנו לקח זמן להתרגל למונחים

לקח לי בערך שנה לתרגם לעצמי בראש ש -

פִּיקָה הוא ופל

עֲזָרָה היא הָאֶטְרִיּוּם

רְמֶפֶה זה פּוֹדֶסֶט

ביום המחרת, שבת,

נסגרה הדלת.

אין בא, אין יוצא, מלבד הצוות.

נשים בלי פנים, רק עיניים

רוחצות, מגישות כוס תה,

טופפות בנעלי קרוקס צהובות בין שולחן למיטה,

מחליפות חיתול, או בדיחה.

בטלפון הישן, הטיפש,

ממילא לא אהב לקשקש

אבל כמו תמיד התעקש

לצאת, ולא כדי לחזור

רן שפירא

(הוקרא בגילוי המצבה)

לי סבא שהחליף איתי מכתבים. היה לי סבא שקנה לי לקט שירים של ש"י עגנון ליום הולדת אחת-עשרה. היה לי סבא שלבש חולצות פליז משובצות שתמיד היו רכות וחמות. היה לי סבא שגאה בנכדים שלו. היה לי סבא שהביא לי כל כך הרבה נחת בכל פעם שבאתי לבקר אותו בשיוף והוא ישב ליד שולחן ואמר "אוי! תראו מי באה" בכל פעם שראה אותי. היה לי את סבא עמוס, והוא היה נהדר. אני כל כך שמחה שהיה לי אותו, אבל אני גם מצטערת.

אין מילים לתאר כמה אני מצטערת שלא הספקתי לבוא להיפרד ממך, סבא. אני מצטערת שלא הכרתי אותך יותר טוב. אני מצטערת שלקחתי אותך כמובן מאליו. אני מצטערת שהנחתי שתתגבר על כל נפילה במצבך הבריאותי, לפחות עד גיל תשעים. אני מצטערת שלא היה לי יותר זמן איתך.

אני אוהבת אותך, ואני אמשך לאהוב אותך גם אם אתה לא כאן. יש אהבות שגרות לך בלב לכל החיים, וזכותי היא שאתה אחת מהן.

כתבה: ערבה לנדר (נכדתו של עמוס)

ביום שישי החלטתי שלמחרת אלך לבית החולים להיפרד מסבא. היה לי חשוב להיות איתו עוד קצת לפני הסוף, גם אם היה ברור לי שהוא לא ידע שאני שם. הצבתי לעצמי קווי מתאר למה שאומר לו, שמתי לעצמי שעון מעורר כדי שאספיק להגיע אליו בשעה סבירה, והלכתי לישון. ובבוקר כבר לא היה ממי להיפרד. פספסתי את סבא עמוס.

סבא עמוס היה חווית הסבאות הארוכה ביותר שלי. את סבתא דבורה לא הכרתי. ההורים של אמא שלי גרים בארצות הברית. סבתא פרחיה נפטרה כשהייתי בת שבע, ואחרי מותה סבא מנחם כמעט שלא בא לארץ. לא היה לי סבא שלוקח אותי לסרט או ללונה פארק או משחק כדורגל.

היה לי סבא שגר ליד הבריכה ונתן לי לשבת לידו בקלנועית. היה לי סבא שהיה מותר לשבת לו רק על ברך אחת. היה לי סבא שאהב טילונים ותשבצים ומשחקי מילים.

היה לי סבא שהגיע חצי שעה יותר מוקדם לימי הולדת עם עוגות של מעברות עם השם שלי כתוב בקצפת. היה

שילוט הקיבוץ

עלות הפרויקט. רם בן שאול, מעורב ומייעץ בנוגע לשילוט, צורתו ומיקומו. הייתה לי שיחה עם שני מס, מרכזות ועדת שילומים, בה הוסכם שנביא את הפרויקט לאישורם בבוא הזמן, כנראה לקראת תקציב 2021.

כל זאת לידיעה בלבד ואם יש הערות נוספות, בבקשה לפנות אל אחד מאיתנו.

הצוות:
אורה אלון, ציון טובי, רונית אדר, ערה פריטש.

לכל החברים שלום, אם תיזכרו, נשלחה אליכם בזמנו חוות דעת לגבי אפשרות של שילוט הדרכים במעברות. מבין כל החברים ענו מעטים, (לשאר כנראה זה לא היה איכפת...) - 46 היו בעד, 6 היו נגד.

לפי כך המשכנו בפעילות. נבחר צוות מתנדבים שהתחיל בעבודה. הדפסנו מפות, ישבנו על הצעות שמות לדרכים. לא נקרא להם רחובות, כי אנחנו בכל זאת ישוב חקלאי הקשור לטבע. שאלנו חברים נוספים בקשר לשמות. ורשמנו את השמות שהתקבלו על ידי הצוות, על גבי המפות. עוזרת לנו אולגה ממשרדה למיפוי ורישום.

הייתה לנו פגישה עם מירב והעמדנו קווים להמשך הביצוע. היה דיון בנוגע לרישום בוויזו. לא נסגר, אבל הכיוון הוא לרשום רק את הדרכים הגדולות ובעיקר את מגרשי החניה. על מנת לא לאפשר נסיעת רכבים בתוך הקיבוץ. אנו עוסקים בבדיקת

בית מנחם כמרכז מוזיקה וחדר הנצחה

עדכון והזמנה לציבור

- שיפוץ המבנה והתאמתו לייעודו.
- התנהלות המרכז למוזיקה מבחינה רעיונית ומוזיקלית.
- תכנון עסקי והיתכנות כלכלית לכל המתחם, כולל פעילות "אוזן מוזיקלית".
- חדר ההנצחה - גיבוש תכנים ודרך התנהלות.
- גיוס מקורות מימון חיצוניים.

שניים מהצוותים כבר החלו בעבודתם אך למרבה הצער, משבר הקורונה לא פסח גם על הפרויקט הזה. נאלצנו לעצור את תנופת ההתקדמות ולהמתין עד יעבור זעם, כדי שנוכל להמשיך במשימה.

אנחנו מקווים שבקרוב נוכל לאשר את תחילת עבודת האדריכל בתכנון הפרויקט ובמקביל, נצליח להתקדם גם בשאר התחומים.

בברכה,

חברי ההנהלה הפעילה של צוות בית מנחם.

כפי שפרסמנו לאחר החלטת השיחה בינואר 2020, פנינו לחברים נוספים שיוכלו לתרום לתכנון החלופה שנבחרה, בבקשת עזרה בתחומים השונים. חלקם נענו ובינתיים התחלנו להתקדם:

1. בחירת המתכנן

הוקם צוות לבחירת האדריכל, שכלל את: רם בן שאול, יניב קנלר, מירב שושוב ודליה פלג-לביא. חמישה אדריכלים הביעו את רצונם לבצע את עבודת התכנון, שניים מהם הומלצו לנו ע"י המועצה לשימור אתרים. בשלב הסינון הראשוני הורדנו שניים, אחת נוספת הסירה בסופו של דבר את מועמדותה ושניים הגיעו לשלב הסופי. הצוות עבר על החומר הרב ששלחו אליו שני האדריכלים האלו. בסיום עבודתו, הצוות בחר באדריכל נאור מימר, שגם הומלץ ע"י המועצה לשימור אתרים.

2. התחלנו לחמישה צוותי משנה, כדי לייעל את עבודת הבדיקה והתכנון

קול קורא להקמת חדר הנצחה בבית מנחם

אנו מבקשים בזאת מן הציבור לשלוח לנו בכתב (מייל או נייר) ובו לפרט רעיונות ומחשבות באשר לאופי ההנצחה, תוכן ההנצחה ודרך הצגת החומרים, כפי שתבוא לידי ביטוי בחדר ההנצחה שבבית מנחם המשוקם.

את ההצעות בכתב ניתן להגיש עד תאריך: 15.07.2020. אפשר כמובן להתייעץ עם כל אחד מחברי הצוות: שרה כתר, יהושע מס, יעקב אבנט.

בשיחת הקיבוץ האחרונה שעסקה בעתידו של בית מנחם הוחלט לדון בהצעה הכוללת מרכז מוזיקה וחדר הנצחה. לצורך הגשת הצעה מפורטת התפצל הצוות העוסק בעתידו של בית מנחם למספר צוותי משנה המכינים את ההצעה הכוללת מהיבטים שונים.

אנו צוות של שלושה אנשים המנסים לפתח את הרעיון של חדר הנצחה. חדר ההנצחה אמור לקום באגף הדרומי של בית מנחם בחלל שהיה בעבר חדר מוזיקה.

איך צורכים פחות חשמל בקיץ ומרוויחים בתקציב האישי המלצת ו. איכות סביבה

- סתם מאמץ את המדחס.
* שימו לב: יש לנקות פילטרים אחת לחודש לפחות - זה ממש מקטין את צריכת החשמל שלו. כמו כן: אין כל צורך להתפתות למזגני אינוורטר. עלותם ותחזוקתם גבוהה ותרומתם השולית לבית - נמוכה.

תמי 4: למכשיר המון יתרונות אבל חסכוני הוא לא! המכשיר עובד 24/7 ומחמם ומקרר בו"ז 2 מיכלים גדולים גם כשאנחנו ישנים או לא בבית. ניתן לחסוך מעט אם נגדיר את השעות הקבועות בהן המכשיר איננו בשימוש.

קומקום חשמלי: למכשיר המון חסרונות אבל הוא מאוד חסכוני לעומת תמי 4. ניתן לחסוך עוד יותר אם מרתיחים בו רק את הכמות שנצרך. כל טיפה מעבר לכמות הנצרכת - נחשבת לבזבז אנרגיה מיותר.

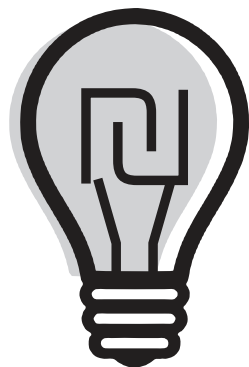
מכונת כביסה: כביסה בבית יקרה. החימום הוא החלק היקר. במכונת כביסה - ככל שכמות המים נמוכה, נצרך פחות חשמל, לכן מומלץ להעדיף טמפ' כביסה וייבוש נמוכה ככל הניתן. קיימות מכונות כביסה "חכמות" שמווסתות את כמות המים יחסית למשקל הכביסה, הן יקרות בד"כ בקניה ואמורות להיות חסכוניות בשימוש. אני לא בטוח לגבי מידת האמינות שלהן.

מייבש כביסה: כאמור - לי אין מייבש כביסה ואני מסתדר מצוין (וחוסך כסף).

הערה נוספת: אנרגטית, כביסה מרכזית היא תמיד יותר חסכונית. עכשיו תחשבו שלקחו לכם חבילה מהבית והחזירו לכם מקופל יפה במחיר סביר, מהר מאוד יסתבר לנו שזה הכי נוח, הכי נקי והכי משתלם. רמז? כן, למה לא לנסות?

מוזמנים להתייעץ
איתי ולחסוך!

ועדת איכות סביבה
עמית שלג

הקדמה: החתום על מאמר זה "מרוויח" יותר מ 250 שז בחודש על צריכת החשמל שלו ללא מאמץ גדול, גם אתם יכולים בכמה כללים פשוטים וקצת מידע:

הנה 3 כללי חיסכון בסיסיים בחשמל:

כלל 1

"הפעל רק מה 3300, כמה 3300 ומתי 3300 או כמה"
גם כשהצריכה הרגעית נמוכה (מנורת LED), העלות החודשית המצטברת ובוודאי השנתית עלולה להיות משמעותית.

כלל 2

"השתמש באכשירים יעילים אנרגטית"
ברכישת צרכן משמעותי (מזגן, מכונת כביסה, תנור, מדיח, מקרר), קנו דרג "A" (או הכי קרוב לו). הדרג מציין את רמת התפוקה של המכשיר יחסית לצריכת החשמל שלו.

כלל 3

"בדוק האם אתה צריך את זה בכלל"
• דוגמא 1 הפעלת מייבש כביסה: בישראל, ניתן לייבש כביסה ללא מייבש חשמלי גם בחורף. משפחה (עם ילדים) יכלה לחסוך בין 400 שז ל-500 שז בשנה (לפי מייבש ביום).
• דוגמא 2 הפעלת מזגן: מומלץ מאוד להעדיף מאורר תקרה ע"פ מזגן. החיסכון יכול להגיע ל-1,000 שז בשנה. יש ימים בודדים בשנה המחייבים מזגן בחדר השינה.

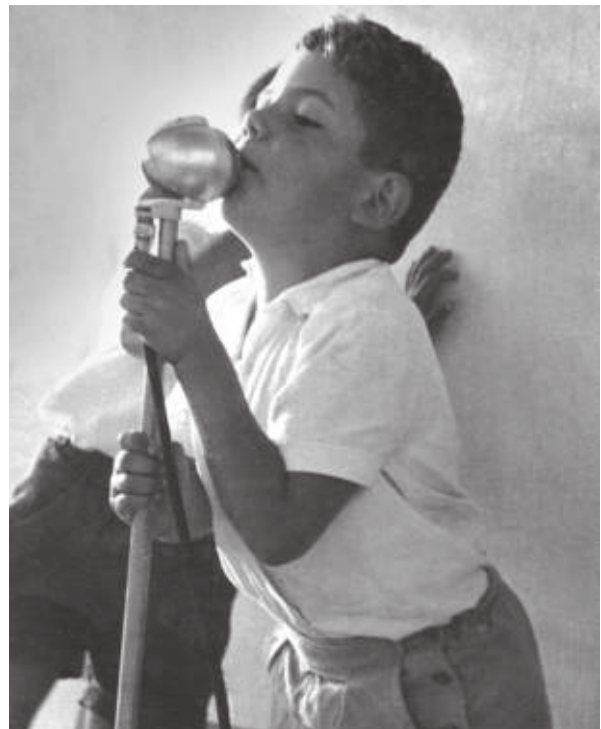
המלצות מעשיות לחיסכון כספי נאה:

תאורה: עיברו לתאורת LED. תאורת לד יעילה עד פי 5 לעומת מנורת להט. אפילו לא חייבים להחליף גוף תאורה. יש המון סוגים ואפשר פשוט להחליף מנורה קיימת (להט או פלורסצנט או PL וכו'...). LED חסכוני בצריכה וגם אורך חייו ארוך. שימו לב לאיכות המנורות שקונים. שווה להוסיף כמה גרושים בשביל האיכות כי יש פערים גדולים.

מזגן: הפעילו מזגן רק במקום בו אתם נמצאים (העדיפו ונטילטור). סיגרו חלונות ודלתות, כבו את היתר. בעת השימוש סיגרו חלונות, כונו לטמפ' נוחה בין 23 ל 25 מעלות. כיוון המזגן למינימום בקירור ולמקסימום בחימום

שיחה עם מנולו שיר שמהש אפשר לשיר ביחד

קצת באיחור, בשל התקופה
הקורונרית, נפגשתי סוף סוף
לשיחה אישית עם מנולו
קליינהאוז, לרגל יציאת ספר
שיריו "כמו מנגינה רחוקה".

הספר - שהפיקה וערכה במקצועיות רבה אמירה קידר, ובעיצובו הגראפי של שמעון (שמש) ברקוביץ, הוא אחד המרשימים שיצאו למוזיקאי בתנועה הקיבוצית. הוא מקיף כ-300 עמודים בכריכה קשה, ועמוס בצילומים, סיפורים והסברים, ברכות והערות מעניינות ומצחיקות ובעיקר - לראשונה, מלא וגדוש בתווים לשירים של מנולו. וזה לא עניין של מה בכך.

השירים הושרו, היו בראש של מנולו ("פחות או יותר..") ואפילו לא כולם הוקלטו כמו שצריך. אבל גם לרבים שהוקלטו, מעולם לא נעשה תיווי רציני- עבודה שתשמר את השיר באמת לדורות קדימה. הספר נפתח עם הקדמה נהדרת של מתן אשכנזי, הילד שמנולו גידל בעשר אצבעות אבל הוא גדל אפילו יותר. מי שהפך מתלמיד ובן טיפוחים לשותפו של מנולו ב"אוזן מוזיקלית". מתן מציין עם חיוך בסוף ההקדמה שלו: "אחת הפעילויות החביבות עלי היא ללמד את מנולו את השירים שהוא כתב".

האמנם?

מנולו מתפקע מצחוק. "זה מדויק", הוא אומר, "בלי מתן, אין סיכוי שהייתי מבין או זוכר מה באמת קורה בכל שיר. הוא ערך את התווים ודאג שהכל יהיה מדויק ונכון".

אנחנו יושבים בשריטה, על כוס קפה שחור ועוגיות ואני מודיע לו שיציאת הספר ובמקביל חגיגות יום הולדתו ה-70 הן שתי סיבות מצוינות לשלב ביניים של סיכומים לפני המשך הקריירה. ולמרות שזה אמור להיות ראיון, הוא הופך מהר מאוד לשיחה של זרם תודעה ומנולו, כהרגלו, מלא בסיפורים מרתקים ומצחיקים הנפרשים על פני יותר משישה עשורים.

הלוואי שהייתי יכול להעביר בכתב שעתיים וחצי של סיפורים, אבל העושר הוא אינסופי והבאר עמוקה. בכל זאת, ניסיתי להתחיל בהתחלה.

מנולו, לפני הכל, ולטובת רבים שחיים בקיבוץ ואולי לא ידעו את יוסף, ספר לנו היכן נולדת ומתי הגעתם לקיבוץ? הפרטים הביוגרפיים הבסיסיים שלך נפקדים מהספר הנפלא הזה, שהוא במידה רבה - סיפור חיך.

"נולדתי בצ'ילה ב-1950 ועלינו ארצה, הוריי (אילנה ושמואל), אחותי (ננסי- היא דורית סגל) ואחי (לואיס- הוא אריה קליינהאוז), ב-1952, כשהייתי בן שנתיים. ואני זוכר הכל, מגיל מאד קטן. יש לי זיכרונות ברורים מגיל 5 ומגיל 6. אני זוכר את חג הגו בשנת 1955, זוכר את הפתיחה החגיגית של הבריכה, זוכר כשבנו את מגדל המים ברמות חפר, הייתי מטפס שם על הפיגומים, ילד פצפון".

דיברנו על אקורדיונים, מנדולינה, מקהלות. איפה בכלל שמעת גיטרה לפני כן? "הו, בלי סוף... קודם כל מיה שביט ניגנה לנו. היא ידעה קצת לנגן על גיטרה והשמיעה לנו את פיט סיגר. היא הייתה שרה לנו שירים של הלהקה שלו: "האורגים" (The Weavers). אתה חייב להבין שבחברת הילדים, לאיפה שלא הלכת מישוהו ניגן על משהו. אתה לא מאמין כמה ילדים ניגנו על כלים! אז אמרו לי "תנגן קודם על מנדולינה, אחרת לא תהיה גיטרה".

"לא רוצה", אמרתי, "רק גיטרה!". "אז לא!", אמרו לי.

"ורק בכיתה ח' בערך נוצר מצב שיכולתי לקבל גיטרה... אבל לא באמת, אלא חצי גיטרה... שני ילדים על כלי אחד. והשני היה מבוגר ממני והוא בעצם החזיק אותה. מיה נתנה לי שני שיעורים ואז נסעה לחו"ל ולי היה כלי אבל לא היה לי מושג מה עושים אתו! ואז שמתי לב שאני יודע לנגן מנגינות על גיטרה. לא אקורדיום, לא ליווי, אבל את המנגינה!".

אבל צריך לנגן עם מישוהו... ובספר כותב אלי גרטלר מהעוגן, לימים נגן הבס של "גג הפח":
"את פגישתנו הראשונה - לא אשכח... היה זה מפגש בין קבוצת "גפן" (החנונים מהעוגן, רובם בנות) וקבוצת "ארזים" ממעברות, שאת רוב זמנם בילו מחוץ לכיתה... כבר אז אובחן מנולו כספורטאי מבריק, עם חוש הומור ומאד מצחיק... מי היה מסוגל לשער, לצפות ולחשוש-שבשנת 1963/ מעכבר קטן זריז וקופצני -יתפתח לנגד עינינו מוסיקאי מוכשר עם חזון וחיוך/ שאף יהפוך בעתיד להיות איש חינוך... במשך שנים ליוויתי את מנולו לאימוני קרקע, מתח וטבעות. זה היה

איך זה היה לגדול בשנות החמישים ותחילת השישים במעברות? הרי המייסדים היו עדיין נותני הטון, דומיננטיים מאד בחיי העבודה, החברה והתרבות. מאיפה נולדה הזיקה הזאת למוזיקה? מהיכן התחילה המשיכה שלך לצלילים ואיפה בכלל שמעת אותם בקיבוץ של אז? "מבחינה חומרית היה לנו כלום ושום דבר. מבחינה מוזיקלית כמעט ולא היה כלום. אני זוכר את יהושוע אדטו על האקורדיון, את אורי גרינבלט על המנדולינה, את דבור'לה ליברמן מנגנת על הפסנתר בחנוכה. אגב, זה לא היה חג רק לילדים, כל הקיבוץ שר אז ביחד את כל שירי חנוכה. יגאל ישראלי ניגן על האקורדיון וזכורה לי עוד מישהי בשם אסתי שניגנה על חליל. וזהו! אלו היו הצלילים הראשונים ששמעתי מסביב. יותר מאוחר, אולי בסוף שנות ה-50, כשהיה מגיע יום העצמאות, או כשנערכה חתונה של כמה זוגות, היו צעירים כמו אבא שלך (יוסי ב"ש) ששרו נהדר. ואני זוכר את ההרכב המקורי שר! הם היו אדירים: מנולו חפר, יוסי ב"ש, עזרא מלצר ואיציק אם אני לא טועה. (מנולו שר): "ערב טוב, קהל נכבד הערב, ברחובנו צהלה/ קול חתן וקול כלה וחתונה והשמחה גדולה...". והגיעו גם הצ'לן והמלחין המפורסם פול טורטלייה ואשתו ז'נבייב. הבת שלהם הייתה איתי בכיתה. פסקל טורטלייה, היום מנצח מפורסם, היה בכיתה עם אריה, אחי. אפילו הספקתי להופיע עם טורטלייה ביום הזיכרון בקיבוץ מתחת לאנדרטה. זה היה באחד הפעמים שהוא חזר למעברות".

כבוד גדול לרזומה! אבל עם איזה חומר הופעתם? אל תשכח, היו מקהלות... בכיתה ג' הודיעו לי אתה במקלה. אין 'לא רוצה!' מי שלא שר מספיק טוב עמד מאחורה, אבל עדיין שר! אני הייתי ילד שטיפס על עצים, מיה שביט לא ראתה אותי אף פעם בתור איזה ילד עם פוטנציאל. אף אחד מעולם לא הציע לי לנגן על כלי", הוא צוחק. "הציעו להמון ילדים. אליי לא פנו אף פעם".

אז איך בכל זאת התחלת לנגן על כלי. איך זה הגיע אליך?

"זה התחיל מעצם זה שלקחו ילד והכניסו אותו למסגרת של מקלה, ולילד הזה יש טיפה חוש מוזיקלי, רק טיפה! והוא מתלהב מקול שני. אני הייתי ילד שהולך בשבילים ושורק. כל הזמן שורק. ופתאום הבנתי שאני שורק בעצם את הקולות השניים, את העיבודים שרצים לי בראש, מעבר למנגינה... אבל יחד עם זה, לא הציעו לי - בוא תנגן. גם בכיתה ז' עדיין לא רצו לתת לי... ואז בקשתי: תנו לי גיטרה!"

הביטלס. ואתה יודע מתי הביטלס הכפילו את הקהל אצל הזקנים? בשיר "YESTERDAY", כי פתאום היו כינורות! היה עיבוד לכלי מיתר! רק אז ההורים בכלל הסכימו לשמוע מה זה הביטלס. עד אז הם היו "אלו עם השערות הארוכות". ומה היה לנו? "האיש מהבקעה"? "החייל שלי חזר"? "מה אברך"? "שיר לשלום"? אנחנו לא באמת היינו שם- בעולם הגדול. ובאקלים הזה כל גילוי כמו החלונות הגבוהים, השלושרים, מייד הבנת שזה משהו אחר! משהו שמדבר אלינו. גם שלום חנוך הושפע מאד מהביטלס אבל אנחנו היינו בכלל בפאזה אחרת אז ואנשים לא מבינים את זה... המדינה הייתה במקום אחר לגמרי וכל השירים היו שירי שכול ודיכאון, תמיד שירים מינוריים".

"מי שעשה מבחינתי ממש מהפכה מאוחר יותר. ואחרי ששמעתי אותו אמרתי אולי גם אני יכול לשיר... היה אריאל זילבר. אמרתי לעצמי אם הוא יכול לשיר- כל אחד יכול לשיר!"

"לשאלתך- רק ברגע שהביטלס התפרקו הבנו לראשונה מה זו התפתחות של להקה. במשך שנים ניזונו משיר פה, שיר שם. לא היה לנו את הרצף שיש לך היום. לא היה לנו מושג שהלהקה כבר לא מתפקדת כלהקה ולא מופיעה. מבחינה מוזיקלית, התחושה שלנו עם פירוק הביטלס היה שהכל הלך. ייאוש. מה אתם מתפרקים לי עכשיו??". אתה חייב להבין שאנחנו היינו במלחמת ההתשה כשהם התפרקו, מה ידענו מהחיים שלנו. שכבנו בתעלה, במארבים".

אם כבר הגענו לכאן, יש לך זיכרונות מהצבא שקשורים במוזיקה? אולי איזו חוויה מוזיקלית ששינתה לך את הכל?

"אוהו, שמע סיפור. כוורת מאד השפיעו עליי מבחינת ההומור, הטקסטים, והמוזיקה הייתה כמובן משהו אחר. את כוורת הלכתי לראות פעם ראשונה בקולנוע אסתר בנתניה, ליד החוף. היינו אולי 50 איש שם. כולם ישבו בכיסאות ומחאו כפיים בנימוס. זה לא כל כך הלך להם בהתחלה.. עכשיו, אני הכרתי אותם מהצבא. הייתי המ"כ של גידי גוב!!" (מנולו מתפקע, ובקושי חוזר לעצמו...). "הוא היה כ"מ- כושר מוגבל, או כפי שאנחנו קראנו להם: "כמעט מתים" והחבר'ה של להקת הנח"ל היו שם..."

"מישהו אמר לרס"ר שמנולו מנגן על גיטרה. אלון אוליארצ'יק היה בעונש בשק"ם. לא רצה לדבר עם אף אחד. אספנו סולן ועוד נגנים והרס"ר קרא לנו "מנולו והמצופים". וממש התחלנו לנגן בכל אירוע

סידור הוגן- הוא סחב לי את האקורדיון ואני עודדתי אותו להתאמן..."

"אלי גרטלר היה האקורדיוניסט. ההבדל בינינו זה שהוא בא ממשפחה ממש מוזיקלית. אבא שלו זאב גרטלר היה המנצח של העוגן. הוא ארגן שם הכל מבחינה מוזיקלית, ואלי היה מאד מוזיקלי. כמו מתן אשכנזי... תיתן לו כלי, לא משנה איזה, והוא מנגן עליו. אני לא כזה בכלל... אני, תן לי כלי, אני חודש מנגן רק לה מינור ומתפוצץ מהנאה. לא מתקדם יותר..." הוא מתפקע.

"אלי כבר למד הרמוניה, ולמדנו אקורד או שניים. לקח לי המון זמן להבין שהגיטרה היא כלי תבנית, ולמדתי בעצמי, לאט לאט. אני חייב להגיד לך שמה שאני למדתי בשלוש שנים באמצע שנות השישים, אורן הבן שלי למד בשבוע כשהיה בגילי... אני ממש ההיפוך שלו. אני בחיים לא חזרתי על פראזה לאימון האצבעות יותר משתי דקות. זה פשוט לא באופי שלי. אני לא מסוגל!". "אצלינו מי ששר בקבוצה היו הבנים, לא הבנות. אהוד טחנאי ויגאל אפרתי ואני. כל ערב שישי היה ערב תרבותי וגדוש: פזמונים, מערכונים, ריקודי עם. כך שכבר הייתה לי מסגרת שהייתי יכול לנגן בה. אפילו כבר התחלתי לכתוב מילים. ברמות חפר כתבתי מלא פזמונים ומילים. לכל ילד כתבתי את השורות שהוא אמור לשיר! וזה היה לי נורא פשוט וזה הלהיב אותי. אחר כך התחלתי להשתכלל יותר. הרי מגיל צעיר שמעתי את להקת הנח"ל: מוהר, אטינגר, חפר- אני שומע פזמונאים, מה זו מילה, מה זו חריזה, דימויים. איך כותבים שיר ומה זה מבנה של שיר... וזה נכנס לי לראש"

איזה אמנים, מלבד הביטלס כמובן, הכי השפיעו עליך לאורך השנים? נמשכת למשל לשורשים שלך, אל המוזיקה האנדית?

"את המוזיקה האנדית שמעתי בבית. וזה מלודיה. את לוס פאראגוויס ראיתי בהופעה והשתגעתי. מה שנגע בי קודם כל זו המלודיה. את המילים של הביטלס למשל בקושי הבנתי. לא ידעתי מה הם שרים. רק באלבום "סרג'נט פפר" הם הוסיפו פעם ראשונה את המילים. השיר שהכי נגע בי כשהייתי בן 7 היה "רחל, רחל". איתמר כהן, הדוד של יזהר כהן, היה שר את זה וליוו אותו רק דרבוקה וחתיכת אקורדיון. מלודית זה עושה לי צמרמורת עד היום".

"כל יום שני הייתי נוסע עם אלי להעוגן לבקר את ההורים שלו. והיינו יושבים עם אחיו עוזי גרטלר ומשמיעים לאבא זאב גרטלר, ה-מוזיקאי, את

בבסיס. יום אחד אומר לי הרס"ר- יש הופעה בבה"ד 3 בשכם. נוסעים לשם וכשאנחנו מגיעים מתברר לנו שלהקת הנח"ל בכבודה ובעצמה גם באה להופיע... ואני נכנס לאולם להתארגן ויושבים שם דני סנדרסון, אלון אוליארצ'יק, אפרים שמיר ופוגי. והם מנגנים ג'אם מ-ד-ה-י-ם! מג'מג'מים. ומה הם ניגנו? את כל השירים שאנחנו מנגנים בסוכות לפני שהמופע מתחיל. מאלתרים על זה! ואני יושב, המום. נשבע לך! ואחרי זה, אני אומר "אני לא עולה לנגן". איך אני עושה את זה? איך אני עולה לנגן אחריהם? הרי אני בקושי יודע לחבוט על הגיטרה, ואני יושב מולם, מטר מהם- המום. ולכן כשראיתי את כוורת מאוחר יותר בקולנוע אסתר, כבר הכרתי אותם, אבל פעם ראשונה שמעתי אותם עם יצחק קלפטר ועם יוני רכטר.

את ההופעה הזאת לא אשכח בחיים. את "יו-יה" בסוף! מה שיצא מהמגברים זה מה ששמעו. אין אפקטים. אין מוניטורים. אתה שואל מה שינה לי את הכל? זו ההופעה הזאת! מבחינת האימפקט, בשבילי הם היו הביטלס הישראליים."

בוא נחזור אחורה, מתי התחלת בעצם עם הגיטרה החשמלית? בספר מתואר מאד יפה הסיפור על ההתגייסות ההמונית לקניית הגיטרה שלך (מומלץ לקרוא!).

"אתה חייב להבין, מבחינה אידיאולוגית, גיטרה חשמלית בקיבוץ, זה לא מסתדר... למרות שאני חייב לציין שכשהיינו בכיתה ז' מצעד האחד במאי התנקז כולו לאצטדיון בלומפילד ומי הופיעו שם? הצלליות וקליף ריצ'ארד!!"

ניגנו ביחד בערך מ-1965. עדיין לא קראו לזה גג הפח... ובקושי הייתה לי גיטרה כשבלו (יאיר ניסימוב) בעצם בא ואמר לי "מקימים להקת קצב". שאלתי אותו מי מקים את הלהקה? אז הוא אמר לי: "אתה ואני".

"מאיפה תופים? תשאל את חיים ארדיטי, שהיה ראש הקן של השמו"צ במעברות, איך הוא בא אליי וליידי וליידי וליידי וליידי... אתם תהיו המתופפים בטקסים". בלו מצא לנו איזה תוף סנר ואלתר משהו. לבן דודו מיקו קנטי (לימים איש ההגברה המיתולוגי של חגי סוכות במעברות), הייתה כבר להקה, הוא היה מתופף והם ניגנו את "הצלליות". מיקו למד באורט במגמת אלקטרוניקה. הוא ידע לקחת ראש של פטיפון לחבר חוט ממיקרופון לרדיו ולהגביר לך את הגיטרה האקוסטית. כך אלתרנו הכל במשך תקופה

כתבנו שלט "מי שרוצה גיטרה חשמלית - ביום הזה והזה נעשה גיוס שכל הכנסותיו קודש לקנייתה". אתה חייב לזכור שהמוסד היה אז חברת ילדים והם כמעט לא ראו את הוריהם, כולם היו "יורדים לבקר" את ההורים אולי פעם בשבוע. ממילא כל יום היינו עושים גיוס: מדללים סלק, קוטפים בפרדס, מעשבים בכותנה. אז עשינו גיוסים גם לגיטרה! הפרדסנים לא הקלו עלינו ונתנו לנו חלקה של אשכוליות והיה לנו ממש קשה למלא מיכלים. אבל עשינו את זה וגייסנו 210 לירות. זה היה מחירה. כל הסיפור המלא בספר."

למה בחרת דווקא את הגיטרה גיבסון SG הכבדה הזאת? "כי ראיתי את קרלוס סנטנה בסרט וודסטוק והייתה לו גיטרה כזאת בדיוק! חיכינו חצי שנה עד שהיא הגיעה לארץ ואז נסעתי במיוחד למכס כדי לשחרר אותה. אגב, את סנטנה ניגנו ממש טוב! היום אני לא יכול לנגן את זה בכלל.. לא מומן החזקתי את הגיטרה הזאת ושאלתי את מתן: "תגיד, איך סחבתי את המשקל הזה בכלל??".

איך הגברת את הגיטרה בהתחלה?
"בהתחלה בלו אמר לי: "למסרטה שמקרינה סרטים בקיבוץ יש מגבר ויש רמקול?". ברור! אז הייתי לוקח אותה כל שבוע בלי אישור. סוחר אותה לרמות חפר, מנגן 20 דקות עד שצועקים עלי שהרעש חזק מדי ומוריד אותה בחזרה למעברות... סחבתי אותה בלי סוף, כל פעם בשביל 20 דקות... רק כשהתחלנו להופיע בריצנות ב-1969 נקראנו 'גג הפח'. בימי חמישי קיבלנו מהקיבוץ "יום תזמורת". אלי ידע תווים טוב מהאקורדיון וענקלה ידע אקורדיון. קנינו לו את האורגן ב-1970 והוא ניגן איתנו שנים עד יום כיפור. אחרי זה הצטרף יאיר דבש בחשמלית. אני ובלו לא למדנו בעצם מאף מורה".

איך זה שפעלתם כל כך הרבה שנים והופעתם בכל רחבי הארץ? מה הסוד שלכם? מה, לקיבוצים אחרים לא היו להקות?

"הכל התחיל מפה לאוזן. זה דבר ששומעים אחד מהשני בתנועה הקיבוצית. וחוף מזה עזרה מאד העובדה שלא היו לנו כמעט בכלל מתחרים... זאת האמת. בבית השיטה היה הרכב דומה אבל הוא היה מבוסס על כלי נשיפה ויוסף שריג היה המנהל המוזיקלי שלהם, מי שהדריך אותם. יצא לי גם לנגן איתו באלבום "ניחוחי חציר". הוא נפל במלחמת יום כיפור.

מה היו השירים הראשונים שלך?
השירים הראשונים שלי היו "ילדתי", "פתחי חלונך", "האינסטלטור של הים", שכתבתי בשנות ה-70 ממש מוקדם ו"אמרת אין לך זמן" שהוקלט לראשונה אולי

בספטמבר '75 ואולי קצת אחרי זה. הקלטנו אותם בהעוגן. והשיר הזה הגיע לדעתי לפינה לשיפוטכם עם "זכרון יעקב" של אושיק לוי!

כבוד!

(מנולו מתפקע) "תראה, ב-30 באוגוסט 1975, נגמר היובל של מעברות שעבדנו עליו המון. ויום אחר כך אני ואלי כבר טסנו להופעות בארה"ב עם להקת הריקודים של הסטודנטים של חיפה. חזרנו משם עם טייפ TEAC 4 ערוצים שסחבנו לכל מקום. בלו התחיל ללמוד אותו ולימים הצטרף לטומי פרידמן, הטכנאי הגדול, ולמד ממנו באולפני טריטון בת"א. בלו בנה למעשה את טריטון. את התקליט של שייקה פייקוב, עם דוד הראל, הקלטנו בטריטון! את כל מה שהוא למד- הוא הביא לאולפנים שהקים בהעוגן".

הספר מחולק לשמונה שערים שכל אחד מהם מקבץ שירים העוסקים בנושא אחר. הוא נפתח עם שירי קיבוץ ומקום: "שירים שנכתבו באהבה לדור שכבר נעלם משבילי הקיבוץ אך עדיין קיים בזיכרוני", כדברי מנולו. של מי היה הרעיון לחלק לשערים? "לפני שהתחלנו את העבודה עברנו על כל עשרות הספרים שיש לנו באולפן והתחלנו ללמוד מהטעויות שלהם. הספר שהכי ארגן אותנו מבחינת הפוקוס היה של יאיר רוזנבלום. גם אצלו יש שערים כאלה והוא די מודל למה שעשינו".

לאורך כל הספר קראתי ממש בצמא את ההערות שלך לכל שיר. הערך המוסף שלהן הוא אדיר בעיניי. ברגע שמכירים את הרקע לכתיבת שירים מסוימים או את הסיפור שעומד מאחורי אחרים, ניגשים אליהם לעיתים בעיניים אחרות, מוצאים בהם רבדים חדשים או אפילו מבינים פתאום בעזרתם את המשמעות של שורות מסוימות. נזכרים גם שמאחורי ההומור ישנה רצינות ובשורות רבות שלך (וכמובן של יעקב שוטוב) ישנן לא מעט תובנות חשובות על נושאים יומיומיים ועל-זמניים כמו אהבה וחברות אמת. "אתה כותב על חוויות שהיו לך והרגשות הן משותפות לאנשים. הן תמיד אותן רגשות. ולכן כששואלים על מי כתבתי שיר אהבה מסוים, אני לא מצליח להסביר... למשל, "כמו קסם", זה סוג של שיר שהוא חשיפה כזאת. ככה אתה מתחיל להרגיש כשאתה אוהב מישהו..."

רבים מהשירים בספר נכתבו על ידי יעקב שוטוב. ושיתוף הפעולה הפורה הזה ביניכם, בהתחשב בזה שהכרתם כמעט כל החיים, הוא פריחה ממש מאוחרת, כלומר הגיע יחסית מאוחר בחיים של שניכם.

"לגמרי! שוטי היה בעיניי גיבור תרבות מילדותי. אתה חייב להבין, הוא מבוגר ממני בעשר שנים. כשאני הייתי בן 6 הוא היה בן 16... ויעקב תמיד היה יצור ג'ינג'י פעיל, ספורטאי וחובב טבע מושבע. ואני כילד הייתי אחד מאלו שהיו נשלחים עם רשתות לצוד בשדות המרעה פרפרים לאוסף שלו. לתפוס ליעקב פרפרים... יעקב תמיד היה בכושר מעולה, שיחק איתנו הצעירים כדורגל. וכמובן שהיה כותב למסיבות של הקיבוץ מאקמות. היינו חברים טובים אבל המפגש המקצועי הראשון שלנו, שבו אמרתי לו "בוא תעשה משהו בשבילי" היה רק ב-1995, ביום ההולדת של המוסד. ואז הוא כתב שירים להצגה הזאת. אחר כך עשינו ביחד את "יערי נועל סנדלים". הייתי כותב את הלחנים בחדר מוזיקה של אילנה מרוז, איפה שהיה הפסנתר. כל ערב חוזר מהעבודה בבונזו גמור, מתיישב שם ומתחיל".

"כתבתי המון שירים לפני זה כמובן. כל ההצגות שעשיתי לקבוצת עופר (צורים) "ארנבות המלך" וסיום כיתה ז' ("מה עשה אברשה...") הצגת הסיום של שיטה, "עכביש ושמר אפרים", ההמנון לחברת הילדים. "שיר עליו נשיר כולנו על חברה של ילדים...". שרתי לכם את זה בדרך מסוימת. (הערה: כשמנולו אומר "לכם", הוא מתכוון לקבוצה שלי- קבוצת "עופר" ולכל חברת הילדים) וככה בדיוק כולכם זכרתם את זה, כי ככה למדתם את זה. אבל אתה חייב להבין שאני עוד לא למדתי את זה! יום אחר כך הייתי יכול לשיר את זה אחרת לגמרי. כשהשיר חדש אני צריך המון זמן עד שאני יודע שזהו זה! בלי להרגיש אני שר מילה אחרת, סוגר פראזה אחרת. יש הבדלים בין שירים שהציבור שר אותם ובין איך שהם נכתבו.

ולכן לא סתם מתן כתב בהקדמה שהוא אוהב ללמד אותי את השירים שכתבתי... כי: א. הוא זוכר אותם. ב. בשבילי מה שחשוב בטקסט הוא האם המסר שיצא בסוף הוא מה שרציתי להעביר. המילים בדרך לשם- פחות חשובות לי. ומתן מתקן אותי: "פה כתבת כך ושם זה כתוב אחרת. תחליט מה הטקסט?!". והוא צודק! כשאני כותב את זה יש לי את ההתחמקות האלה וכשאני מלמד את הילדים את השיר- אני לפעמים מיישר, משנה. אגב, ההמנון של חברת הילדים ייכנס בקרוב לספר כי אנחנו סוף סוף מקליטים את זה כמו שצריך".

וזה הזמן לציין את החידוש הקטן אך גדול בספר והוא שאפשר לשמוע ולהתרשם מרוב השירים על ידי קריאת ברקוד פשוטה בטלפון, עניין שצריך להיות מנדטורי מעכשיו בכל ספר תווים ופזמונים של מלחין ישראלי.

הקלטות בקיבוץ- יש כבר מזמן). וכל זה החל מהרגע שחברת הילדים עברה להעוגן, ומשם ליובלים...הכל נעלם. כבר אין מחנכות שמלוות את אותה שכבה, אין מטפלות או מדריכים, אין יכולת ליצוק תוכן בעל משמעות לשכבת הילדים ולקבוצה באשר היא קבוצה לאורך תקופה כל כך חשובה. התקופה שבה הכל או נטמע או שלא.. אין למעשה שום תוכן מוזיקלי מלבד מה שמקבלים בבית הספר. ורוב הילדים מעדיפים היום חוגי ספורט או מגמות פופולריות יותר ופחות מאתגרות, כי הרי צריך לבחור. ותדע לך, שהתחלתי לדבר על זה ולהתריע בוועדות בקיבוץ שזו תהיה בעיה בעתיד. ראיתי את זה קורה, ממש בזמן הדיבורים על המעבר בשנות התשעים."

"היה רצף שנקטע. לא היו עוד מקהלות וגם אני הפסקתי ללמד. כל מה שהצלחנו לעשות בקצת יותר מעשר שנים החל מ-1986 - נעלם. תראה, ילד שידוע לשיר כשהוא קטן- יודע לשיר כשהוא גדול. אני לא מתכוון לשירה של זמר חסרת כל זיופים, אלא יודע לשיר... לא מתבלבל כשהוא עושה קול שני. זה נשמע לו נכון. אין חוכמות. והדבר הזה למשל נעלם. אם תשים לב, כל מי שהתחנכו בין השנים האלה וניגנו או שרו- עדיין עושים את זה. עדיין יודעים לשיר או מנגנים על הכלי שלהם מפעם לפעם."

"ולגבי הביטלס, יש לך להקה שהתפרקה לפני 16 שנים. יכול להיות שאותם שירים יעשו לילדים אותו דבר?

מנולו, בוא נדבר רגע על חינוך מוזיקלי. בשבילי, הזיכרון הראשון שיש לי ממך כמורה הוא ברור מאד. אתה משמיע לנו את "We can work it out" של הביטלס וסופר לנו את השלשות על הזרוע במעברים. זה היה רגע של נפילת אסימון עבורי- של הבנת הקסם המורכב שבפשטות. אבל לא ידעתי עדיין להביע במילים את הגילוי.

"תיקח את עצמך בזמן 35 שנים אחורה, אל חברת הילדים, ותחשוב כמה מוזיקה הייתה סביבך. כמה חשופים הייתם למוזיקה: שיעורים עם אילנה, קבלות שבת, חגים, שיעורי נגינה, מקהלה, שירים לכל נושא שלמדו, הייתם מוקפים במוזיקה! וזה עוד לפני ילדים כמוך שאחרי הלימודים הלכו לשמוע תקליטים או שמעו רדיו בלי הפסקה. טונות של מוזיקה שמעתם. ועכשיו, תחשוב על הדור הצעיר היום, מה מידת החשיפה שלהם למוזיקה? לרוב המכריע אין שום כלום.

ושלא תחשוב שזה רק הדור הזה, זה כבר 25 שנה אחורה. תחשוב איך כל אחד ואחת שלמדו בחברה הצעירה בתקופה שהיית בה אתה - שרו או ניגנו או השתתפו בהקלטות? הרי כולם זכו להיות באולפן הקלטות וממש להקליט שירים מקוריים שנכתבו בשבילם! תגיד לי אתה, יש איזשהו ילד בשכבה שלך מאיזשהו קיבוץ בארץ שהיה בכיתה ו' באולפן הקלטות??"

ל-א.

"ברור שלא! כי אין כבר דברים כאלה. (למרות שאולפן

הקהל ישמע אותו פעם אחת ובוזה נגמר הסיפור. עכשיו, אם הקהל קם מהמושבים ולא יוצא כשהוא שר או מזמזם את "מה עשה אברשה כששמע את סשה..." , לא עשית כלום. נאדה. התשת את הקהל. אגב, גם היום, אם אני יוצא מהאולפן אחרי שעתיים עבודה ולא יכול לזמזם את השיר בדרך לחדר האוכל, יש לי בעיה".

"אחד הדברים החשובים בשבילי הוא פשטות הלחן. שלא יהיה טקסט דבילי כי המילים עושות את השיר ושומרות על אורך חייו. שיר ללא מילים נאבד פעמים רבות כי אין לך את המימד הנוסף, את החוויה השנייה שלו, ויש אנשים שמתחברים יותר אל האחת מאשר אל השנייה".

קצת לפני סיום, אני עושה למנולו הפתעה ומשמיע לו תקליט נדיר ביותר: לבן, ללא תוויות, בן יותר מ-40 שנה, ועליו ארבע ההקלטות המקוריות של גג הפח, מאי שם בשנות ה-70.

מנולו מופתע ומתרגש מאד. הוא לא שמע אותן שנים ואין לו הקלטות דיגיטליות שלהם. לראות כך את ההתרגשות וההתלהבות של מנולו, את הלחלוחית בעין (הוא בטח מתפוצץ עכשיו מצחוק כשהוא קורא את זה), היה סיכום וסיום נהדר ומרגש לשיחה בינינו. השירים כבר הועברו דיגיטלית ב"אוזן מוזיקלית" ובקרוב ייצאו לאוויר העולם מחדש ויופצו ברשת לכל העולם, לראשונה מזה ארבעה עשורים.

תודה מנולו, היה לי לעונג!

ראיין: אורי בן שאול

ברור! וזה מה שקרה. שתבין, לא היו לי מקורות מידע. היו לי רק את המילים של השירים של הביטלס בספר שקניתי בלונדון ב-1980. אתם כבר למדתם וידעתם אנגלית וכשראיתי שהילדים זוכרים ואוהבים- זרמתי אתכם. משם האהבה המחודשת לביטלס".

"ועכשיו, אני נפגש עם הילדים ב'סימני דרך', חצי שעה בשעות הבוקר, ומלמד אותם שירים. והם מתחילים לשיר. מזמזמים אותם. לאט לאט, זה יחזור. הרי אין שיעורי מוזיקה בבית הספר, זה הדבר היחיד שיש כרגע אבל גם זה המון. זה נותן להם פס קול אחר באוזניים. פסקול של שירים, עם מילים ומנגינות. ולא רק קצב ומילים טיפשיות. שיר שממש אפשר לשיר ביחד".

וזה בדיוק מוביל אותי לשאלה שתמיד רציתי לשאול אותך: יש לך קבוצה של שירים שמה שמשתף להם הוא לחנים שהם כל כך טובים עד שהם מושרים מייד וזוכרים אותם מייד בגלל הפזמון שלהם. שירים שקשה להוציא אותם מהראש. לדעתי זה אחד הכישרונות הגדולים שלך. שירים כמו "תקוות השיר" (שנוצר בעצם עבור פסטיבל ערד). "אנחנו כאן", "כל אחד מאיתנו" (שיר הסיום של קבוצת שיטה), "סימן שהחורף כבר כאן (1996) והמנון חברת הילדים (1986) ("מקומות יפים יש בכל העולם/ אך מעברות יפה מכולם.."). שירים המנוניים כמעט. למה כל כך קשה לשכוח דווקא אותם? מה הסוד שלהם? מנולו: "אוהו, זאת שאלה מדהימה! ואני חושב על זה המון, שתדע לך. כשבאתי לקבוצה שלך נניח, וכתבתי לכם שיר כמו "ילד תנובה, ילד תנובה", תמיד הייתי חוזר ואומר לעצמי: "מנולו, תקשיב טוב עכשיו. את השיר הזה הרי ישירו בערב הסיום פעם אחת בחיים.

הראשונה

כתבה: חיותה שלם | עפ"י סיפור של מטי ניסימוב

שקט בבית ונקי. מטי מסתכלת בכל פינה, רואה את המיטה ואת השמיכה ואפילו פרחים. מטי יודעת: חנה'לה עברה קשה וסידרה הכל. היא גם רואה את חדרה של חנה'לה מבעד הדלת הפתוחה. מטי שמחה: החדר קרוב כל-כך וחנה'לה תשמע כל דבר ותשמור על בתה ביום וגם בלילה. תמר עייפה מן הנסיעה. מטי משכיבה אותה במיטה, אומרת לה "לילה טוב" והולכת. וחנה'לה מכינה מים בבקבוק, סוגרת את החלון, יוצאת, הולכת לחדרה.

בלילות- מדי פעם מתעוררת חנה'לה, תמר בוכה והיא רצה אליה ישר. פעם נותנת לה מים לשתות ופעם מכסה אותה. בבוקר מוקדם, תמר מתעוררת רעבה. חנה'לה מכירה אותה ויודעת: הגיע הזמן לאכול. היא קמה, מחממת את החלב, רוחצת את תמר ואז מגיעה מטי. "בוקר טוב, חנה'לה, איך תמר שלי ישנה בלילה?" חנה'לה מספרת לה אם תמר התעוררה ומדוע. מטי מאכילה את תמר, משחקת איתה והולכת לעבודתה. היא אינה דואגת, היא יודעת שחנה'לה מטפלת בה.

דוב אסא, מטי ותמר

יום אחד הייתה סערה. רוח חזקה מאוד שרקה בחוץ, העיפה גגות ואוהלים במחנה. חנה'לה כל הזמן ליד תמר, סוגרת את כל החלונות. פתאום היא רואה מבעד לחלון גג של צריף עף. היא נבהלת מאוד. "מה יהיה אם גם הגג שלנו יעוף ברוח החזקה הזו? מה יקרה? אני מוכרחה לשמור על תמר". חנה'לה עוטפת את תמר בשמיכה עבה, טוב, טוב. לוקחת בקבוק חלב ויוצאת לרחוב. "אחפש מחסה בבית בטון חזק. בית כזה שלא יעוף ברוח וכך אשמור על תמר". היא רצה, נשימתה קצרה, כבד לה המשא, הרוח חזקה והיא אינה נחה לרגע. "רק למצוא מחסה". היא מגיעה אל הבתים, דופקת בדלת. אף אחד אינו עונה. אין לה זמן לחכות, היא הולכת לדירה אחרת. מנסה, דופקת ושוב אין עונה. "האנשים בעבודה כנראה מה אעשה? אנסה עוד דירה!"

באותם ימים, כשחברי הקיבוץ שלנו גרו בחיפה, נולדה למטי ולדוב (אסא) בת, תמר, הבת הראשונה של הקיבוץ. החברים כולם התרגשו, שמחו וברכו אחד את השני במזל-טוב, אך דאגו. "צריך למצוא מטפלת שתגור עם תמר בבית, שתדאג ביום וגם בלילה". "מי יכולה לטפל בתמר?" "מי תדאג לה?"

חשבו והחליטו: "חנה'לה". (חנה שחם). חנה'לה שמעה על תפקידה החדש - מטפלת לתמר וכבר היא מתרוצצת בכל הקיבוץ. היא מעבירה את כל הדברים שלה מחדרה הישן אל החדר החדש, ליד התינוקת. אחרי שעברה דירה היא מתחילה לשפשף ולקרצף את חדרה של תמר. גמרה לנקות - וכבר היא מחפשת מיטה לתינוקת. החברים פוגשים אותה, רואים אותה מודאגת ושואלים: "חנה'לה למה את דואגת? למה את מתרוצצת כל-כך הרבה?" חנה'לה ממחרת לדרכה ועונה: "אני מחפשת מיטה לתינוקת וגם שמיכה אני עוד צריכה להביא ובגדים. הכל צריך להיות מוכן לפני בואה".

עבר שבוע, החדר נקי, המיטה עומדת והכל הכל מוכן. היום תמר - התינוקת ומטי צריכות להגיע. החברים הכינו זרי פרחים ועוגה. לבשו כולם בגדים נקיים והם מחכים ומצפים לבואה של תמר. חנה'לה אינה מחכה עם כולם, היא מחכה בביתה, בבית התינוקות. מסתכלת, בודקת שדבר לא יחסר. היום זהו יומה הגדול. מהיום יוכלו לקרוא לה - המטפלת!

החברים מחכים ומחכים, הם מסתכלים בשעוניהם ומסתכלים זה בזה... "נו, מתי תגיע המכוננית? מתי יבואו הבנות? נשמע רעש של מכוננית. החברים זזים הצידה, מפנים דרך ואכן מטי ותמר מגיעות. תמר הקטנה בזרועותיה של מטי, עטופה כולה. מטי מרימה אותה קצת למעלה והחברים מתבוננים, מסתכלים בבת הראשונה. המכוננית ממשיכה לנסוע ומגיעה אל הבית - בית התינוקות. חנה'לה פותחת את הדלת, חיוך גדול על פניה ולבה דופק חזק. תפקיד גדול יש לה מהיום. מטי נכנסת ותמר בזרועותיה. חנה'לה מנשקת את מטי ומתבוננת בתמר: "מזל-טוב מטי, כמה אני שמחה שבאתן ואוכל כבר לטפל בתמר".

ומטפלת בה ונרגעת. רק מדי פעם היא מסתכלת בשעון, מתי כבר אראה את תמר שלי? בשעות הצהריים, עם שוך הסערה אומרת חנה'לה שוב ושוב תודה רבה לאישה, לוקחת את תמר וחוזרת למחנה.

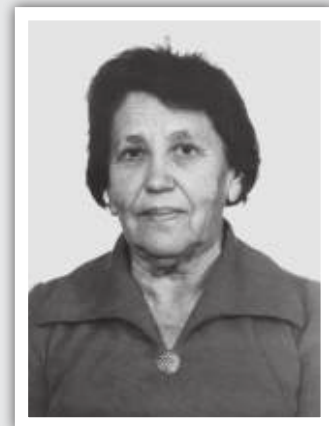
בית התינוקות שלם, כפי שהיה. חנה'לה נכנסת לבית, פותחת את החלונות מעט, מקלחת את תמר ומחכה למטי. מטי מגיעה, אחרי יום עבודה מעייף מוצאת את תמר נקייה, רחוצה, מחכה לאכול, כאילו לא קרה דבר... מטי נושקת לחנה'לה. היא מאושרת לראות את בתה בריאה ושלמה. "חנה'לה, דאגתי לתמר אך זכרתי שאת איתה כל הזמן וידעתי: את תדאגי לה ותטפלי בה".

חנה'לה, כזו הייתה אז, וכך המשיכה עוד שנים רבות לטפל בתינוקות במעברות. ניסיונה עם תמר עזר לה.

שוב היא הולכת, הרוח חזקה, חנה'לה עייפה אך ממשיכה בדרכה. היא מגיעה לבית נוסף, דופקת על הדלת. "צעדים נשמעים בתוך הבית. חנה'לה מתנשמת מן הריצה, אך בלבה תקווה: "יש מישהו בבית". הדלת נפתחת, אישה יוצאת לקראתה ושואלת: "מה רצונך?" וחנה'לה: "אפשר להיות אצלכם עם התינוקת כמה שעות עד שהסערה תחלוף?" האישה אומרת: "בבקשה, בבקשה" ומזמינה אותן. הן נכנסות והדלת נסגרת חזק מעצמת הרוח. האישה מציעה לחנה'לה את מיטתה להשכיב עליה את תמר. חנה'לה מודה לה, משכיבה את תמר ונחה בעצמה ואחר-כך גם האכילה אותה ושיחקה איתה.

מטי באותן שעות בעבודה. הרוח חזקה והיא חושבת על תמר. גג עף ברוח ומטי ישר חושבת על תמר שלה: "מה אם גם גג בית התינוקות עף? מה עם תמר עכשיו? מטי דואגת אך יודעת שחנה'לה עם תמר, שומרת עליה

חנה שחם (חנה'לה)

חנה'לה הייתה המטפלת הראשונה בקיבוץ, מטפחת, קשובה לנשימתם, שומרת על חייהם בלילות ובימים, מזינה את התינוקות והילדים - דור אחרי דור.

בתנאים הקשים של הדיור לתינוקות, ללא מים חמים, ללא חשמל ומזגן, באין אנטיביוטיקה,

חנה'לה נשאה את עול הטיפול בילדים בקיבוץ במקצועיות ובאינטואיציה נפלאה.

חנה נולדה בשנת 1905 בגליציה אולם עלתה לארץ מרומניה ב-1925. היא עברה דרך כל התחנות בהן עבר הקיבוץ: מעפולה, לג'ידרו, לחיפה וחדרה. את מיתוס העבודה: עבודת פרך ביום וריקודים בלילה, סלילת כביש ביום והליכה ברגל במעלה הכרמל בערב לשמוע הרצאה-חנה'לה וחבריה יצרו. "לא התאוננו", אמרה חנה'לה, "ידענו להסתפק במה שיש, שמחנו על כל דבר שהשגנו בעמל כפינו".

לפני שלקחה על עצמה את הטיפול בילדי הקיבוץ הראשונים היא הקפידה ללמוד 10 חודשים בירושלים. בחמשת ילדי הקיבוץ הראשונים טפלה בחדרה הפרטי אותו חלקה בעזרת וילון:

צד אחד לה וללוליק בעלה, ומעבר לוילון ישנו הילדים.

במשך שנים יעצה חנה'לה למטפלות צעירות בענייני בריאות ולימדה אותן מניסיונה. לחנה'לה ולוליק נולדו בירה, אמירה ויוסף. בתם הבכורה שגם היא נקראה אמירה נפטרה בהיותה תינוקת קטנטנה.

בגיל 62 יצאה עם לוליק לשנת שירות בקיבוץ אדמית, היא גם ריכזה את ועדת הבריאות. בהמשך חייה למדה קוסמטיקה והכינה בעצמה את כל המשחות והקרמים. יחד עם שושי ארן עבדו בקוסמטיקה וטפלו בחברות במסירות.

חנה'לה בת אנוש רחומה, בידה האוהבת טפלה בתינוקות, ילדים וחברים - סיפור חיי רבים מחברי הקיבוץ שזור בחייה.

הביאה לדפוס: **עינת טחנאי**

קורונה... גורינה!

להתקפים אפילפטיים, כמו גם סכרת נעורים או פוסט טראומה ועוד... בשלב הזה אנחנו משאירים בכלבייה 3 גורים לצורך המשך גידול בעתיד ולצורך עבודה טיפולית חינוכית עם אירה שוהם.

נשמח לפנייה מצד משפחה במעברות, המעוניינת לגדל את אחד הגורים ותצטרף ל- 12 המשפחות בקיבוץ שמחזיקות ברשותם כלבים של הכלבייה. ההצעה פתוחה כמובן גם ליחידים. ולדוגמא, משפחת בר-און קיבלה מהכלבייה את לונה לפני 3 חודשים וכולם מאושרים!

- בכלבייה, ניתן לקבל כל שבוע, ביום ג' בשעות הערב, טיפולים ווטרינריים תוך תיאום.
- בנוסף, אנחנו נותנים שרותי ייעוץ והכוונה למשפחות, בנוגע להחזקה נכונה של כלבים פרטיים וחיות מחמד בכלל (כולל עיקור וסירוס).
- מחברת ביופט שלנו מבקשים שכל הזמנות המזון והציוד - יעברו דרך הכלבייה ובכך - נקל על מערך המשלוחים שלהם. בהתאם לכך, החיוב הפנימי נעשה דרך התקציב האישי.

בברכה!

נדב בר-אמוץ וצוות הכלבייה

במהלך חודש אפריל, הוא חודש הקורונה, היו לנו בכלביית מעברות שלוש המלטות של הגולדניות שלנו! יש לציין שכולן מקווי הדם המובילים אצלנו ומוערכים מאוד בעולם. הקו השוודי "Dewmist", והקו הספרדי "Zampanzar".

סה"כ נולדו אצלנו 26 גורים: 9 זכרים + 17 נקבות. כל הגורים מתפתחים יפה ונותנים לנו הרבה גאווה על רמת האיכות הגבוהה שלהם. חשוב לציין שמתוך קבוצת הגורים הגדולה, 15 גורים הולכים להיות כלבים טיפוליים המיועדים לתפקידים מיוחדים. בשנים האחרונות אנחנו חווים את המגמה ההולכת וגוברת של שימוש בכלבי הגולדן ככלבים טיפוליים באוכלוסיות שונות. היכולת המופלאה של הגולדן "לקרוא" אותנו, היא יוצאת דופן וכולטת בין הגזעים השונים. לא רק בטיפול בילדים ובקשישים נעזרים בהם, אלא גם ככלבי התראה

את הציור, של סימבה, כלבתו של נדב, עם גוריה, ציירה הוטרינרית המעולה שלנו עופרה אוברקליד, שהיא גם ציירת נפלאה!

חוברת "הקיבוץ שהיה"

חוברת "הקיבוץ שהיה" שכתב יונתן פלד ז"ל וערך שמעון כתר- יצאה לאור. החוברת המקסימה הזו מתארת את הווי הקיבוץ לאורך השנים, בשילוב הומור והרבה אהבה למקום- דרך עיניו של מי שתרגם רבות ועם זאת נשאר חוקר של דרך חיים ייחודית זו, כל חייו. הטקסטים מלווים בתמונות ארכיון יפהפיות. מומלץ לקריאה לכל חבר, ובעיקר למי שהגיע אלינו בשנים האחרונות (וזה גם היה החזון של יונתן, למען יכירו את העבר הקיבוצי).

המשפחה מודה לשמעון כתר על עבודת ההפקה המקצועית, ולעופר הרצוג על מילות הפתיחה המרגשות. החוברת יצאה בתמיכת כספי השילומים.

המעוניינים בחוברת מוזמנים לפנות לגליה פלד.

התרומה לפסח תש"פ

אחברים שלום,
אנאם באיחור אך חשוב
לפרסם כאן את סכומי
התרומות לפסח למשפחות
נזקקות.

- התקבלו 60 תרומות השנה.
- אורז- 107 יחידות
  - קמח מצה- 96 יחידות
  - סוכר- 93 יחידות
  - שמן- 120 יחידות
  - מארח שוקולד- 83 יחידות

תודה רבה לתורמים!
מחנן וציון טובי

ברכות ואיחולים

מזל טוב עגול
לדן יוסף
שחגג 80 אביבים

80
HAPPY
BIRTHDAY

מאחלים לך אושר,
שמחה ובריאות דני!

מזל טוב
למיה וחן
לרגל נישואיכם

אושר וברכות לדורית, עקיבא,
ולכל המשפחה

מזל טוב
לנתלי ואוהד
להולדת הבן
אח ליהל
נכד לרבקה ויוסי

צרור ברכות חמות
לכל המשפחה

ברכות חמות לרון לוי

עם השלמת הדוקטורט בתכנית ללימודי תרבות באוניברסיטה העברית וקבלת התואר ד"ר למוזיקה. כותרת עבודת הדוקטורט שלו הייתה: "לשבור את הים: שירת נשים ישראלית בתעשיית התרבות הגלובלית". בימים אלה החל רון את הפוסט-דוקטורט שלו בביה"ס למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת ת"א. באחד מהגיליונות הקרובים - מובטח ראיון עם ד"ר לוי.

ברכות חמות גם לד"ר טל וייס (בן שאול)

עם קבלת המינוי לראש התכנית לתואר ראשון בפקולטה לחינוך מוזיקלי במכללת לוינסקי.

עובר ושב

נירית בירמן
סיימה מסלול
צעירים
והודיעה על
עזיבת הקיבוץ
(מעצמאות
כלכלית).
בהצלחה!

גלעד כתר
סיים תקופה
סטודנטאית
וחזר
למועמדות
בקיבוץ
ברוך הבא!

עידן טליאס
וניר חסיד
סיימו עצמאות
כלכלית (עידן)
בחוץ וניר
בקיבוץ) והחלו
את לימודיהם
כסטודנטים.
בהצלחה!

אופיר שגב
ויהלי גילת
התגייסו לצה"ל.
מאחלים לכן
שירות מעניין
ומאתגר!

יה-לי אייזנברג, נועם בג,
ענבר אילון, אור שמעוני,
זיו ברטל, מאיה חפר,
שי גרינבלט, איתמר אלון,
גיא גרינבלט, שובל הללי,
נוי ליאני, פלג בן-טל, מיה צדוק
מסיימים את י"ב שנות החינוך
ומצטרפים לקיבוץ
ברוכים הבאים!

חלפו יומיים נוספים וכבר הרגשתי כחדש. לא פריצת דיסק ולא אלבום חדש, אפילו אין צפיות ביוטיוב, פשוט להקשיב לגוף.

קבעתי פילאטיס, שבתתי מעבודות הבית ורק נותר לבצע בדיקת דם כדי לוודא שהכל בסדר. עטיתי מסיכה ועם חום תקין צעדתי בין חדרי המרפאה האזורית. שמי נקרא ונכנסתי לחדר האחות. "שלום, זו נטלי, סטודנטית שלנו, אתה מסכים שהיא זו שתיקח לך דם?" שאלה האחות המנוסה שבחדר. מדהים איך המוח יכול להריץ בבת אחת כל כך הרבה תרחישים שעיקרם - כמה היא מקצועית? האם היא הולכת לפשל? האם אחזור הביתה באותה דרך בה הגעתי? ובכל זאת לא נעים לסרב...

"בטח! אין בעיה" עניתי בביטחון מופרז, חושב לעצמי שזו תרומתי למערכת. נטלי התארגנה כמו ליום חג! מהלחץ היא שכחה ללבוש כפפות ואז התעשתה, מצאה וריד עבה שקל לשאוב ממנו דם וקיבלה הוראות אחרונות מהאחות הוותיקה: "תיכנסי בצורה שטוחה", היא אמרה לה. ההתרגשות של האחות שבדרך בהחלט הורגשה! ואני חושב שהיא נכנסה קצת יותר לעומק מאשר בצורה שטוחה... שתקתי (וסבלתי) ובסיום הבדיקה נדרשתי לתחבושת קצת יותר גדולה מהרגיל.

חזרתי הביתה, מרגיש בסך הכל במצב טוב ומנסה להבין מה המציאות מנסה ללמד אותי...? מאוד פשוט. אם אתה לא תקשיב לגוף שלך, סטו'רים יקשיבו לו במקומך...

איל להב

שיטוח העקומה

"נפלאות" הקורונה והשהייה הממושכת בבית הביאה לידי ביצוע אתגרים חדשים... כך מצאתי את עצמי מדי ערב מצטרף אל האמיצה למנח בטן סטטי המכונה בלשון העם "פלאנק".

הגברת הראשונה שומרת על תחזוק הגוף באמצעות פילאטיס ושאר ירקות, כך שהיא כבר בעשירון העליון של הפלאנקיסטים. אני... בתקופה קשה זו מלקט הליכות על הליכון מקרטע או יוצא למטרים המוסכמים כדי להזיז קצת את הגוף. כאשר הצטרפתי לאתגר, ייצר התחרותיות והכבוד הגברי שיחק תפקיד מרכזי, כך שהכאבים, רעידות הגוף והקללות המגוונות דחפו אותי להישגים מרשימים ולאחר שבוע בלבד כבר נעמדתי בתנוחה הרצויה למשך 4 דקות של סבל מתמשך ומשכר נפשית.

שלושה ימים הסתובבתי כמו טווס, עם ראש מורם וגאה כאומר "בזמן שמערכת הבריאות משטחת עקומות, אני עולה לכיוון השני". יום אחר כך בלבד חיבור המילים "קשיש בן 44" נכנס לתוקף. אפילו ללא דיור מוגן, מקל הליכה או עובד זר שסייע, הרגשתי ממש בגיל הזה. כאבי גב עם הקרנה לרגליים עטפו אותי בסוף אותו שבוע ומיטב הרופאים במוקדי הלילה ניסו לפצח את מצבי והעריכו שזו פריצת דיסק כנראה...

חלפו יומיים בהם נדרשתי לנוח, לקבוע תורים למיני קוסמים ולבלוע קוקטייל של כדורים שייצב את מצבי.

